יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

היינט 8 זייטען

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 275	Łódź, Czwartek 30 listopada 1933 r.	עלפטער יאהרגאנג	לאדז, דאנערשטאג, י"ב כסלו תרצ"ד	№ 275

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דער פאגראם אין יאסי

העלדישער ווידערשטאנד פון דער יוד. זעלבסטשוץ

הונדערטער יודישע וואוינונגען און געשעפטען דעמאלירט. — גאסען בעלעגט מיט יודיש האב און גוטס. — יודישע מעדעל־שולע בעווארפען מיט שטיינער. — יודישע קהלה פאטאגראפירט די חורבות. — יודישע בעפעלקערונג לעבט אין שרעק

מעמאריאל פון דער יודישער קהלה אין יאסי צום פעלקער־בונד

בוקארעשט, 29. (יט"א טעלעגראפיש).

בעת די לעצטע אנטיסעמיטישע אנגריפען אין יאסי האט די יודישע זעלבסטשוץ געשטעלט די בא־ליגאנטען א העלדישען ווידערשטאנד, די זעלבסטשוץ האט אפגעשלאגען דעם יודישען קווארטאל און אפ־געשלאגען די כוליגאנישע באנדעס.

דאנעגען איז דער פאגראם אין אנדערע געגענ־דען געווען א מוראדיגער. ס'זענען דעמאלירט גע־ווארען הונדערטער יודישע וואוינונגען. די גאסען זענען בעלייגט מיט יודיש האב און גוטס. א יודישע מידעל־שולע איז בעווארפען געווארען מיט שטיי־נער, דערביי זענען פיל שילערינס געפאלען אין חלשות.

די פאליציי האט ארעסטירט 150 קולוסטען, די רובסטער דעם בעוואוסטען רומענישען כוליגאן קאדרעאנו, היינט איז אין יאסי שוין געווען רוהיג די יודישע קהלה אין יאסי פאטאגראפירט די חורבות ס'ווערט אויסגעארבייט א מעמאריאל צום פעלקער־בונד.

דער פאגראם האט אויף דער יודישער בע־פעלקערונג געמאכט א שרעקליכע איינדרוק. מען לעבט באנג אין שרעק. אז די אנגריפען זאלען זיך נישט איבערחזרן.

בוקארעשט, 29. (יט"א טעלעגראפיש).

דאס אינערן־מיניסטעריום טיילט מיט אז אין גאנצען לאנד הערשט רוה, צו קיין נייע אינצידענ־טען איז נישט געקומען. ס'זענען ארויסגעגעבען געווארען אלע נויטיגע פעראָרדנונגען צו פארזיכ־ערן די רוה און אויסמיידן דאס איבערחזרן זיך פון אנגריפן וועלכע יודען ארויסגערופען דורך פרא־וואקאטארען וועלכע האבען זיך אריינגעריסען אין די הויכשולען.

אמעריקע פערגרעסערט די ארמעי

פאדערונג פון שעף פון גענעראל־שטאב

וואשינגטאן, 29. (ספ. טעל.)

אין דעם יעהרליכען בעריכט פון דער אמערי־קאנער ארמעי, פאדערט דער שעף פון גענעראל־שטאב דוגלאס מאקארטור צו פערגרעסערן די צאהל פון דער אמעריקאנער ארמעי פון 120 טויזענד אויף 165 טויזענד.

דער גענעראל־שטאב שטעלט פעסט אז אין פאליטיגען מאמענט איז ער נישט אימשטאנד צו גא־ראנטירען דעם לאנד די זיכערקייט, ער פארלאנגט ווייטער צו מאדערניזירען און מעכאניזירען דאס מלחמה־מאטעריאל אז דיזע דער מלחמה האבען די פעראלטעטע שטאלען אויסגעבויט קוים 12 טאנקען.

אפיציעלער קאמוניקאט וועגען סאכאצקין

מאסקווע, 29. (ספ. טעל.)

די סאוויעטישע פרעסע פערעפענטליכט אן אפיציעלען קאמוניקאט פון צענטראלען קאמיטעט פון קאמוניסטישער פארטיי, וועלכע מעלדעט וועגען בעדייטיגען סאבאטאזש פון דער קאמוניסטישער פאר־טיי. וועגען ארעסט פון סאכאצקין ווערט אין'ם קא־מוניקאט גארנישט געזאגט. לויט די קלאנגען וואס געהען ארום געפינט זיך סאכאצקי אין טורמע.

פון 1-טען ביז'ן 5-טען דעצעמבער דארף מען איינצאהלען

די 3-טע ראטע פון דער נאציאנאלער הלואה!

וויכטיג פאר דער לאדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז ערעפענט געווארען דאס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „עזרת עניים"

נאדלודסקא 8, טעל. 153-99

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 אוו. שיקט ארוים דאקטוירים - ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים

ווי אויך **דענטיסטישע הילף**

וואטשיקס און דער אמבולאטאריע און אויסער דער אמבולאטאריע פאר א מינימאלען אפצאהל נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אפצאה־לונגען. די פערוואלטונג.

„לינת הצדק"

לאדז, ציגעל־גאס 17

דער פיזיקאליש טעראפישער קאבינעט

איז טעטיג טעגליך פון 1—11 און פון 4—6 אוונד און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטאר־ספעציא־ליסט, קווארץ־לאמפען, דיאטערמיע, סא־לוקס, עלעקטרישע בעדער. ערמעסיגטע פרייזען.

וויכטיג פאר דאמען נאר 2 זל. ווערע פאר איבערגען מאכט די עלטעסטע היטען אויף גאנץ נייע און אויף נייע איטען צו 3.50 געדענקט די אדרעס „TOLA" 23 Zawadzka 23

גרעסטער אויסוואהל ביי

Szczęśliwy

פון — מענער-רעשטען

אויף אנציגער און פאלטענס, בילינצער, טאמאשאווער א. א. פון די בעסטע קוואליטעטען מאדערנסטע מוסטערן, צו די בילינסטע פרייזען.

יעדער קויפער בעקומט ראבאט.

קומט און איבערצייגט אייך!

5 נאוואמיעסקא 5

ביי R. Szczęśliwy

פראנט 2-טער שטאק

געדענקט דעם אדרעס.

נאוואמיעסקא 5 פראנט 2 שטאק

אויפפאדערונג!

איך פאדער אויף דעם בליאכארזש ה' **זיסקינד זילבערבערג**, פושעיאזד 46, מיר צו ערלעדיגען מיין הוב פאר מיינע פריינטערנעגע צייטונגען, אין געגענפאל נעהם איך ארפ פון מיר די פעראנט־ווארטליכקייט פאר די ווייטערדיגע פאל־גען. אין גיב א טערמין ביז זונטאג, ד. 3 דעצ. ד. י. צייטונגס־פערטריבער נארוטאוויטש 36.

פערזאמלונג פון פוזנער מערק־פאהרער

ביים 2. קליינהענדלער־פעראיין, אלט־שטאט 10

מיר מאכען בעקאנט, דאס צוליב דעם טערארער פון די קריסטליכע מערק־פאהרער אויף די יודישע הענדלער, רופען מיר אויף היינט, דאנערשטאג, ד. 30 נאוו. 12 א זייגער בייטאג

א מאסען־פערזאמלונג

אין 2. קליינהענדלער־פעראיין, צו בעטראכ־טען די טרויעריגע לאגע פון די פוזנער מערק־פאהרער. מיטגלידער און נישט־מיט־גלידער קומט מאסענווייז.

די פערוואלטונג.

די נייעסטע מאדעלען שיך

פון קארנאוואל- און שפאציר-

פון דער פירמע

A. Ogórek, Zawadzka 11

וועלען זיך גע־פינען אויף דער **מאדע-רעוויע**

אין פילהארמאניע, זונטאג, דעם 3/12, 12 א זייגער בייטאג.

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונד.

DR. MED.

FAMILIER

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען

פיעטריקאווער 62

נעהמט אן פון 12.30 ביז 1.30 בייטאג און פון 6.30 ביז 7.30 נאכם.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז־קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל־ארצט פאר הויט־און געשלעכטס־קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 6—9 אוונט, זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטער־און לעטשניצע־פרייזן

6279

היטלער פאדערט דאס סאאר-געביט

צי קען קומען צו א פערשטענדיגונג צווישען דייטשלאנד און פראנקרייך

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

לויט ווי ס'טיילט מיט דער „דיילי טעלעגראף“ האט היטלער אין א געשפרעך מיט'ן פראנצויזישען אמבאסאדאר פראנסוא פאנסע ארויסגערוקט פאלגענדע פאדערונגען: 1) פערגרעסערען די צאהל רייכסוועהר ביז 300 טויזענד מענשען, 2) ערלויבען צו פערזארגען די רייכסוועהר מיט אלע שיפען-געוועהר, וועלכע זענען ערלויבט דעם מיליטער פון אנדערע מלוכות. 3) אפשאפען די באמבען-עראפלאנען און ערלויבען די דייטשען צו בעזיצען אויספארשונגס-עראפלאנען. די דייטשען וואלטען געוועזען גרייט אנצונעהמען עפיס אן אונבעשטימטע אנטוואפנונגס-קאנטראל. דער קאנצלער האט צום סוף פערלאנגט צוריקצוגעבען די דייטשען דאס סאאר-געביט אהן שום פלעביסציט. לויט ווי די צייטונג שרייבט ווייטער, וועט זעהר שווער זיין צו קומען אין א פערשטענדיגונג מיט היטלער'ן.

צוואנג-רוה אום יום-כפור

דעקרעט צוריקגעצויגען פון גריכישען ווירטשאפטס-מיניסטער

אטען, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

דער ווירטשאפטס-מיניסטער, האט אויפ'ן פערלאנג פון סאלאניקער גובערנאטאר, צוריקגעצויגען דעם דעקרעט וועגען צוואנגס-רוה אום יום-כפור.

דער דאזיגער דעקרעט איז צוריקגעצויגען געווארען צוליב דער לעצטער אנטיסעמיטישער העצע.

אנטי-דייטשע דעמאנסטראציעס אין פאריז

פאריז, 29 (ספ. טעל.)

פאר דעם בנין פון דער דייטשער אמבאסאדע האט מען נעכטען געפרובט איינצוארדנען א מאניפעסטאציע. 11 א זייגער אין אווענט האט זיך פאר דער אמבאסאדע פערזאמעלט א גרויסער עולם, וועלכער האט געמאכט אויסגעשרייען! „נידער מיט'ן היטלעריזם“, „בעפרייען דימיטראוו'ן“, די פאליציי האט נישט דערלאזט די דעמאנסטראנטען צו דער אמבאסאדע, ס'זענען ארעסטירט געווארען 10 פערזאן, צווישען זיי 2 בולגארען און 1 איטאליענער.

אמעריקאנער אמבאסאדאר

אפגעפאהרען קיין רוסלאנד

ניו-יארק, 29. (ספ. טעל.)

דער ניי-בעשטימטער אמבאסאדאר פון די פעראייניגטע שטאטען אין סאוויעט - רוסלאנד, בולליט איז מיט דער שיף „פרעזידענט הארדינג“ אפגעשווימען איבער בערלין און פאריז קיין מאסקווע.

שאטאנס רעגירונג ווידער אין געפאהר

טארדיע איז שארפער אפאזיציע

פאריז, 29. (ספ. טעל.)

די נייע פראנצויזישע רעגירונג האט זיך מיט דער גאנצער ענערגיע גענומען אויסצוארבייטען א פלאן פון בודזשעט-גלייכגעוויכט. דער פרעמיער שאטאן האלט אפ קאנפערענצען מיט די רעסארט-מיניסטארען.

א פינאנץ-קאמיסיע פון סענאט האט אנגענומען א רעזאלוציע אין וועלכער ס'ווערט געפאדערט ענטגילטיג אפצושאפען דעם בודזשעט-דעפיציט, שאטאן רוקט ארויס די בודזשעט-פראגען אויפ'ן ערשטען פלאן און וועט פאהרען פון פארלאמענט אפצולעגען די דיסקוסיע ביז סוועלען אנגענומען ווערען די פינאנץ-פלענער. דער דאזיגער פארשלאג איז געבונדען מיט א צוטרוי-פארשלאג.

געגען דעם טרעט ארויס דער געוו. פרעמיער טארדיע וועלכער האלט אז מ'דארף אויך שטירצען די איצטיגע רעגירונג פון שאטאן, ווייל ער האלט אז ס'קומען כסדר נייע רעגירונגען וועלכע אונטערשיידען זיך אבער נישט איינע פון דער אנדערער, טארדיע האלט אז ס'דארף ווי אמגיכסטען געשאפען ווערען א רעגירונג פון נאציאנאלער איינהייט.

די בוי-קאאפעראטיוון און זייערע מיטגלידער

א נייע געזעץ איז מיניסטארען-ראט

ווארשא, 29. (טעלעפאניש).

אויף דער בעכטיגער זיצונג פון מיניסטארען-ראט זענען ערלעדיגט געווארען א רייהע פראגען. פון די וויכטיגע געזעצען איז נעכטען אנגענומען געווארען א פראיעקט וועגען נייע פארשריפטען פאר קאאפעראטיוון. די נייע פארשריפטען זעהען פאר א שארפערע קאנטראל פון דער טעטיגקייט פון אלע קאאפעראטיוון דורך דער פערמיטלונג פון די רעוויזיאנס-פערבאנדען. דער נייער פראיעקט גיט אויך גרעסערע קאמפעטענצען דעם קאאפעראטיוון-ראט.

אויב ס'האנדעלט זיך וועגען וואוינונגס-קאאפעראטיוון רעגולירט דאס נייע געזעץ די בעציהונגען צווישען קאאפעראטיוו און די מיטגלידער. די נייע פארשריפטען בעשטימען קלאר, אז אין די סטאטוטען פון די וואוינונגס-קאאפעראטיוון זאל בעשטימט ווערען די פראגע פון צוריקגעבען די פאיען וואס זענען געווען בעשטימט אויף בויען וואוינונגען, וואס וועט פערלייכטערען דאס לעזען אפטע סכסוכים צווישען די קאאפעראטיוון און מיטגלידער.

ווייטער איז אנגענומען געווארען א פראיעקט וועגען צייכענען די לאנדעס-אויסארבייטונגען, יעדע פוילישע אויסארבייטונג מוז בעצייכענט ווערען מיט א ספעציעלען צייכען.

3 אמעריקאנער פליהער

פליהען פון ניו-יארק קיין מאסקווע

מאסקווא, 29. (ספ. טעל.)

אין מאסקווע איז דערהאלטען געווארען א ידיעה אז 3 אמעריקאנער פליהער וועלען איינגיכען אפפליהען פון ניו-יארק קיין מאסקווע אויף א גרויסע עראפלאן. די וועלען מיטנעהמען מיט זיך מוסטערען פון אמעריקאנער סחורות און צוריקפיהרען מוסטערען פון רוסישע סחורות.

שרפה אין א צעלולאיד-פאבריק

7 ארבייטער פערברענט געווארען

בערלין, 29. (ספ. טעל.)

אין דער בייערישער שטאט שפייער איז אויסגעבראכען א שרפה אין א צעלולאיד-פאבריק, פון אונטער די חורבות האט מען ארויסגענומען 7 פערקוילטע קערפערס פון ארבייטער.

פאן-אמעריקאנער קאנגרעס

לאנדאן, 29. (ספ. טעל.)

פון מאנטעווידעא מעלדעט מען, אז דער אמעריקאנער שטאטס-סעקרעטאר הול, וועלכער איז אהערגעקומען כדי אנטיילצונעהמען אין פאן-אמעריקאנישען קאנגרעס האט ערקלערט אז די קומענדיגע דורות וועלען בעטראכטען די קאנפערענץ אין מאנטעווידעא אלס ווענדפונקט אין די די בעציהונגען צווישען די אמעריקאנער מלוכות.

פרעז. נחום סאקאלאוו פאהרט היינט אפ פון לאדז

היינט דאנערשטאג, 1 א זייגער מיט 15 מינוט פאהרט אפ פון דער קאלישער באהן דער פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע נחום סאקאלאוו.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, ד. 30 נאוועמבער 1933

7,00 צייט-סיגנאל, 7,05 גימנאסטיק, 7,20 גראמאפאן, 7,52 הויז-ווירטשאפט, 11,40 פרעסע ידיעות, 11,57 צייט - סיגנאל, 12,05 קאנצערט, ידיעות 12,35 שול-קאנצערט, 3,25 עקספארט, 3,30 קאמוניקאט, 3 40 מוזיק, 4,40 רעפערעט, 4,55 לידער, 5,10 קאנצערט, 5,50 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאדז, 6,00 רעפעראט, 6,20 מוזיק, 7,05 פערשידענעס, 7,25 רעפעראט 7,40 רעפעראט, ספארט ידיעות, 8,00 לייכטע מוזיק, 9,00 פאסט-קעסטעל, 9,15 קאנצערט, 11,00 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 אודיציע פון ווילנע.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	79.50
3 פראצענטיגע בודאוולאנע —	37.50
4 „ דאלארובקא —	48.20
7 „ סטאבילזאציע (אמ.)	53.00
8 „ ווארשאווער סאנד-בריף	46.75
8 „ לאדזער „ „	44.00
ענגלישער פונט — — —	29 33
דאלאר – אפיצ. 5.60, נישט אפיצ. —	5.50
גאלד-דאלאר — — — —	9.03
גאלד-רובל — — — —	4.73
דייטשער מארק — — —	2.12

תפיסה-שטראף און דעפארטאציעס

פאר צוגעהערען צו קאמוניסטישער פארטיי

ירושלים, (יט"א) פאר געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי זענען פערמשפט געווארען יעדער צו 4 חדשים תפיסה אלעקסאנדער קרעוושאוו, שלמה שיין (בעידע רוסישע בירגער), צפורה פעלד (פוילישע בירגערין) און יעקב לעווי (א"י-בירגער). לגבי די דריי ערשטע האט דאס געריכט רעקאמענדירט זייער דעפארטאציע פון לאנד.

די בעשולדיגטע האבען זיך נישט מודה געווען אין דער צוגעהעריגקייט צו דער קאמוניסטישער פארטיי און האבען געטענה'ט, אז די קאמוניסטישע פלוגבלעטלעך, וועלכע מען האט ביי זיי געפונען, זענען זיי אונטערגעווארפען געווארען דורך פאליציי-פראוואקאטארען.

ארץ-ישראל-אינדוסטריעלער פאדערען פערגרעסערען די ארבייטס-אימיגראציע

תל-אביב, (י.ט.א.) די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון אינדוסטריעלער-פערבאנד אין ארץ-ישראל האט אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט געפאדערט צו פערגרעסערען די יודישע ארבייטער-אימיגראציע קיין א"י, כדי ענטגעגענצוקומען דעם מאנגעל אין ארבייטס-הענד אין פערשידענע צווייגען פון דער אינדוסטריע.

עקזעקוציע איבער דריי קאמוניסטען

וועלכע האבען דערהרגעט א שטורמיסט

בערלין, 29. (ספ. טעל.)

אין ברעסלוי האט מען אפגעהאקט די קעפ פון 3 קאמוניסטען וועלכע זענען פערמשפט געווארען צום טויט פאר דערהרגענען א שטורמיסט. דער פרייסישער פרעמיער האט די פערמשפטע נישט געוואלט בעגנעדיגען.

אל. סמיטה אפעלירט צום אמעריקאנער פאלק

וועגען אריינלאזען קיין אמעריקא דייטשע פליטים

ניו-יארק. (יט"א) דער געוו. קאנדידאט אויפ'ן פרעזידענט-אמט א. סמיטה, האט אין זיין פלאט „ניו אוטלוק“ פערעפענטליכט אן אפעל צום אמעריקאנער פאלק ווענן קומען צו הילף די דייטשע פליטים, אין ווארימע ווערטער שטעלט זיך סמיטה איין פאר אריינלאזען קיין אמעריקא א גרעסערע צאהל פליטים, יודען און נישט-יודען, און זיי צוזעקמעסיג פערטיילען איבערן גאנצען לאנד.

מען האלט, אז ביי דער אונטערשטיצונג פון פליטים-אויבערקאמיסאר וועלען זיך יודישע איינסטאנצען אין אייראפע בעמיהען וועגען ערמעגליכען יודישע/פליטים פון דייטשלאנד צו עמיגרירען קיין אמעריקא.

די בעלגישע קעניגין ביי דער „ווילנער טרופע“

אויף א פארשטעלונג פון „קדוש השם“

פון אנטווערפען שרייבט מען אונז:

די סענסאציע פון טאג צווישען די יודען אין אנטווערפען און בריסעל איז דאס ערשיינען פון דער בעלגישער קעניגין אויף א פארשטעלונג ביי דער „ווילנער טרופע“.

די קעניגין איז געקומען צו דער פארשטעלונג שבת אווענד אין „פאלעי דע באו אר“ אין בריסעל, וואו די „ווילנער טרופע“ שפילט שוין א געוויסע צייט מיט גרויס ערפאלג, שבת אווענד האט מען אויפגעפיהרט „קדוש השם“ פון שלום אש. די קעניגין איז געקומען אין דער בעגלייטונג פון צוויי הויף-דאמען און איז פערבליבען ביז'ן סוף פון דער פארשטעלונג.

ווען די קעניגין האט זיך בעוויזען אין דער ספעציעלער קעניגליכער לאזשע, האט איהר דער גרויסער יודישער עולם וואס האט אנגעפיהלט דעם זאל, געמאכט א בעגייסטערטע אוואציע.

די קעניגין איז געווען זעהר צופרידען פון דער פארשטעלונג און האט בעת דער פויזע אויפגענומען אין דעם אודיענץ-זאל ביי דער קעניגליכער לאזשע דעם דירעקטאר פון דער „ווילנער טרופע“ ה' מאזא, די קעניגין האט געדאנקט ה' מאזאן און געבעטען איבערגעבען איהר דאנק און גרוס אלע ארטיסטען פון דער טרופע, וואס האבען זיך בעטייליגט אין דער פארשטעלונג.

עס איז כדאי צו בעמערקען אז דאס איז דאס ערשטע מאל וואס די בעלגישע קעניגין בעזוכט א יודיש טעאטער.

די גאנצע פרעסע אין בעלגיען גיט היינט אויס פיהרליכע בעריכטען וועגען בעזוך פון דער קעניגין ביי דער „ווילנער טרופע“. איניגע בעלגישע צייטונגען שרייבען, אז די קעניגין האט מיט איהר בעזוך געוואלט אויסדריקען איהר סימפאטיע צו יודען און דעמאנסטרירען איהר פראטעסט געגען דעם אנטיסעמיטיזם.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7, טע. 141-32.
נעהמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענט, זונטאג פון 9–11 בייטאג.

TEATR REWJI KOMIKÓW
Al. I Maja 2.

היינט און פאלג. טעג!
ערעפנונג פון גרויסען
טורביר פון
אינטערנאציאנ.
רינג-קאמפען

זאל פילהארמאניע, טעל. 213-84

היינט, דאנערשטאג, 8.30 אווענד
איינציגער אווענד לידער און הומאר פון
Dela Lipińskaja

diseuse – זינגערין פון וועלט-רוהם

Dela Lipińskaja – איז א פענאמען פון דער קאנצערט-עסטראדע. זי איז די קעניגין פון לידער, מייסטערין פון כאראקטעריסטישע אינטערפרעטאציעס. צלוייטיגע וואונדערבארע ערשיינונג פון מאדערנער קונסט. גאנץ אייראפע קלינגט מיט רוהם פאר דער אויסערגעוועהנליכער ארטיסטקע.
דעלא ליפינסקאיא וועט אויספיהרען די שענסטע פערל פון איהר רייכען רעפערטואר, די שענסטע פוילישע, רוסישע, ענגלישע, פראנצויזישע און
יודישע לידער.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

לאדז
30 נאוועמבער 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז,
30 נאוועמבער 1933

אין פראנקרייך ווערט מען אומרוהיג

(קארעספאנדענץ פון פאריז)

דער פראנצויזישער קאבינעט פון סארו איז געפאלען. אויף זיין ארט איז געקומען דער קאבינעט פון שאטאן. שאטאן איז א מאן פון אכט און פערציג יאהר און אין דער געשיכטע פון דער דריטער רעפובליק איז ער איינער פון די יונגסטע רעגירונגס-שעפען. ווען זיין קאבינעט איז געווארען צונויפגעשטעלט, איז ארויסגעגעבען געווארען א אפיציעלער קאמוניקאט, אין וועלכען עס איז געזאגט געווארען, אז שאטאן שאפט א רעגירונג, וואס וועט פאראייניגען אלע רעפובליקאנער, וואס שטרעבען צו דער פינאנציעלער רעטונג פון דער נאציע און צו איהר אויסערליכער זיכערקייט.

אין משך פון איין יאהר האט פראנקרייך דורכגעמאכט פינף רעגירונגס-קריזיסען. דאס איז א רעקארד-ציפער אפילו פאר א לאנד ווי פראנקרייך, וואו אזעלכע געשעהענישען, ווי דער בייט פון קאבינעט, שטייען שטענדיג אויף דער טאג-ארדנונג. אבער קיינמאל איז א רעגירונגס-קריזיס נישט פארגעקומען אין פראנקרייך ביי אזעלכע אומגעלומפערטע בעדינגונגען און צוליב אזא אומגעלומפערטען פרעטעקסט.

אז סאראס קאבינעט וועט פאלען — דאס איז געווען בעוואוסט. עס איז נאר געשטאנען די פראגע, ווי אזוי און ווען די רעגירונג וועט פאלען. געוועהנליך קלייבען אויס די פראנצויזישע פרעמיערען א פאסיגען, אפט עפעקטפולען מאמענט פאר זייער דימיסיע. סארא האט אזא מאמענט נישט אויסגעקליבען, ער האט אליין נישט בעמערקט, ווי ער האט זיך געפונען אין פארלאמענט אין א מינדערהייט. ער איז געשטירצט געווארען ביי דער אפשטימונג פון א קליינער אויסבעסערונג, וואס איז אריינגעטראגען געווארען דורך א ווייניג בעקאנטען דעפוטאט.

דאס איז, פערשטייט זיך, א צופעליגקייט. סארא האט סיי ווי סיי געזאלט פאלען, אויב נישט איצט, איז אין א קורצער צייט ארום. די געשעהענישען האבען זיך בלויז ענטוויקעלט גיכער איידער מען האט גערעכענט ערווארטען.

די נאכט-זיצונג, אויף וועלכער ס'איז בעשלאסען געווארען דער גורל פון סאראס קאבינעט, האט זיך אנגעהויבען אין אן אטמאספער, וואס איז געווען גינסטיג פאר'ן פרעמיער. זיין רעדע איז געווען רוהיג און שארפזיניג און אלעמען געפאלען געווארען, סארא האט איראניזירט איבער זיינע געגנער, נישט פיהלענדיג, אז איבער איהם הענגט א געפאהר. און די געפאהר איז געווען אן ערנסטע. אין מיטען נאכט האט מען געהאלטען, אז ער איז געראטעוועט — דריי א זייגער ביינאכט איז ער שוין געפאהרען אין פאלאץ פון פרעזידענט, מיט דער דימיסיע פון קאבינעט אין די הענד.

וואס זשע האט פאסירט? צווישען 10 א זייגער ביינאכט און האלבער נאכט זענען אין פארלאמענט געהאלטען געווארען צוויי מערקווירדיגע רעדעס. הערריא, וועלכער איז צום ערשטען מאל ארויסגעטראטען נאך זיין קראנקהייט, האט בערעדט וועגען דעם, אז די רעפובליק איז אין סכנה, אז די „אייניקלעך פון די יאקאבינער זענען מחויב די רעפובליק צו ראטעווען". ער איז אונטערשטיצט געווארען דורך פלאנדען'ען, א מענש פון צענטער, וואס האט אין פארלאמענט א גרויסע השפעה. אויך ער האט פארגעלייגט צו שטעלען די אינטערעסען פון פאטערלאנד העכער פאר די אינטערעסען פון די פארטייען. און דער פארלאמענט האט דריי מאל מיט א גרויסער מעהרהייט אפגעווארפען די אויסבעסערונגען צום בודזשעט. אין דעם מאמענט האט די רעגירונג טריומפירט. עס האט זיך אויסגעדאכט, אז דער אויסגאנג פון דער שלאכט וועט זיין א זיג פון דער רעגירונג. דער זאל איז געווארען ביסלעכווייז ליידיג, די דעפוטאטען זענען זיך פונאנדערגעגאנגען אהיים. דריי ביינאכט זענען א-היימגעפאהרען דאלאדיע און פיער קאט. אויף דער באנק פון דער רעגירונג זענען געבליבען עטליכע מיניסטארען, וועלכע האבען געקעמפט מיט'ן שלאף. און פלוצים האט פאסירט עפעס אונערווארטעטעס. די פארלאמענט-דראמע האט זיך אפגעשפילט אין פערלויף פון עטליכע מינוט.

עס האט זיך געהאנדעלט וועגען רעדוצירען די פענסיעס פון די בעאמטע. די רעגירונג האט פארגעלייגט צו קירצען די פענסיעס, אנהויבענדיג פון 10,000 פראנק א יאהר. די נעאסאציאליסטען האבען אריינגעטראגען אן אויסבעסערונג: נישט פון צעהן, נאר פון צוועלף טויזענט פראנק.

באלד אויף דער זיצונג האט זיך אנגעהויבען א דינגעניש. סארא איז איינגעגאנגען אויף א קאמפראמיס עלף טויזענט פראנק. אט די הנחה האט איהם אומגעבראכט. דער צענטער, וועלכער האט נאר וואס געשטימט פאר דער רעגירונג, איז תיכף אריבער אין אפאזיציע: דער פרעמיער טאר נישט מאכען קיין שום הנחות די סאציאליסטען... און דריי א זייגער ביינאכט, אהן רעדעס, אהן פאטעטישע אויסגעשרייען, האט סארא פארלאזען דעם זיצונגס-זאל.

דער מיניסטארען-קריזיס האט זיך געעפענט אין א מאמענט פון אלגעמיינער פארלוירענקייט. דער קאבינעט איז געפאלען דורך א צופעליגער מעהרהייט, און וועלכער עס זענען אריין אי עקסטרעמע רעכטע, אי סאציאליסטען. די מעהרהייט איז זיך צופאלען באלד נאך דער אפשטימונג.

דער מלוכה-פרעזידענט האט שוין א טרויעריגע ערפאהרונג. ער ווייס, אז אין פארלאמענט איז נישטא קיין סטאבילע מעהרהייט. ער האלט, אז רעגירען מיט'ן לאנד וואלט געקאנט א קאמפאקטע גרופע פון נאציאנאלער איינהייט, וואס בראש פון איהם זאל שטעהן א מענש מיט אן אבסאלוטען פרעסטיזש. אזעלכע מענשען איז איצט אין פראנקרייך פאראן זעהר ווייניג. דאך, וואס איז אין יאהר 1926 געלינגען פואנקארען, וועט איצט הערריאן נישט געלונגען. אט פארוואס מען רעדט אלץ העכער און העכער אין די פאליטישע קרייזען פון פראנקרייך וועגן דער נויטווענדיקייט דעם פארלאמענט פונאנדערצולאזען.

אין פראנקרייך האט מען דעם פארלאמענט נישט פונאנדערגעלאזט פון די צייטען פון מאק מאהאן. דאס מיטעל ווערט בעטראכט אלס ווידערשפרוך צו דער רעפובליקאנישער טראדיציע, שיער נישט אלס מלוכה-איבערקעהרעניש. אבער אינטערעסאנט איז, אז די פאדערונג פונאנדערצולאזען דעם פארלאמענט הערט מען איצט גראד פון די רעפובליקאנישע, פון די לינקע קרייזען. דא האלט מען, אז אזא לאגע ווי איצט איז אוממעגליך ווייטער צו פערטראגען, אז ס'איז אן אוננוין א רעגירונג, וואס זאל זיך נישט שטיצען אויף א פעסטער מעהרהייט. דאס לאנד הויבט אן צו ווערען אומרוהיג.

א. מ.

די רעכטע האנד פון סטאלין'ען

קאגאנאוויטש, דער פאקטישער לייטער פון פארטיי-אפאראט אין ס.ס.ס.ר.

אין דעם מענשעוויסטישען וואכענבלאט „סאציאליסטיטשעסקי וויעסטניק", (פריהער ארויסגעגעבען אין בערלין און איצט אין פאריז), דרוקען זיך א רייהע ארטיקלען פון איהר מאסקווער קארעספאנדענט. אין די ארטיקלען ווערען געגעבען די כאראקטעריסטיקעס פון סטאלינס נאהענטסטע מיטארבייטער. אין לעצטען נומער פון „סאציאליסטיטשעסקי וויעסטניק" ווערט געבראכט די כאראקטעריסטיק פון קאגאנאוויטשען.

קאגאנאוויטש איז א יוד און איינער פון די נאהענטסטע מיטארבייטער סטאלינס. ער ווערט בעצייכענט, אלס זעהר טאלאנטפולער מענש. ער אליין שטעלט זיך פאר אלס ארבייטער. ער האט ווירקליך א געוויסע צייט געארבייט אין א לעדער-ווארשטאט, אבער פאר דעם און נאך דעם האט ער געפיהרט א לעבען פון אן אינטעליגענט אהן א בעשטימטער בעשעפטיגונג.

נאך א גאנץ יונגער, ער איז נאך איצט נישט אלט קיין 40 יאהר, האט ער געמאכט אין דער צייט פון דער רעוואלוציע א גוואלדיגע קאריערע. צוערשט פארזיצער פון אויספיהרונגס-קאמיטעט אין ניזשני-נאווגאראד. דאס איז געווען אין די ערשטע חדשים פון דער סאוויעטען-מאכט; נאכדעם איז ער געווען ספעציעלער קאמיסאר פון די ברוים-צוגרייטונגען אין סימבירסקער גובערניע אין די יאהרען 1918–19. שפעטער האט ער פערנומען אין די יאהרען פון נעפ דעם פאסטען פון פארטיי-סעקרעטאר אין אוקראינע.

באלד אין אנהויב פון קאמף מיט דער אפאזיציע האט ער זיך געשטעלט אויף דער זייט פון סטאלינען און האלט זיך די גאנצע צייט ביי איהם. איצט איז ער סטאלינס רעכטע האנד. עס איז שווער זיך פארצושטעלען, אז סטאלין איז 100 פראצענט זיכער אין קאגאנאוויטשען. קיין אינערליכע איבערגעגעבענקייט איז ביי קאגאנאוויטשען נישטא. דאס איז א איבערגעגעבענקייט פון אויסרעכנונג און איבערגעגעבענקייט פון אויסרעכנונג איז, ווי ליבע פון אויסרעכנונג, נישט קיין פעסטע. און סטאלין ביי זיין גאנצער פרימיטיוקייט פון זיין נאטור קאן נישט דאס נישט פיהלען. אונצוטרוי צו מענשען ליגט אין כאראקטער פון סטאלינען; און אין דער הינזיכט וועט ער גיכער 10 מאל איבערטרייבען אין דער זייט פון אונצוטרוי איידער איינמאל אין דער זייט פון פולען צוטרוי.

און דאך פיהרט זיך סטאלין איצט בנוגע צו קאגאנאוויטשען אזוי, ווי ער וואלט געהאט צו איהם אלע 100 פראצענט צוטרוי; דער לעצטער האלט איצט אין זיינע הענד דעם גאנצען אדמיניסטראטיוען אפאראט פון דער פארטיי. ד. ה. דאס, וואס האט געגעבען סטאלינען די מעגליכקייט אפצוהאלטען זיין זיג איבער טראצקין און ריקאוו'ען. מען דארף אבער בעמערקען, אז קאגאנאוויטש פיהרט זיך די גאנצע צייט מיט אן אונטערגעשטראכענער לאיאליטעט. עס האנדעלט זיך דא נישט אין דעם, וואס ער שטרייט קיינמאל נישט מיט סטאלינען אין די וויכטיגע פראגען, וויכטיגער איז דאס, וואס ער טרעט שטענדיג ארויס עפענטליך, צי אפילו אין פריוואטע שמועסען אלס אינטערפרעטאטאר פון סטאלינס געדאנקען. „איך בין נאר סטאלינס שאטען", שטרייכט קאגאנאוויטש אונטער אויף יעדען טריט.

אין דער אמת'ן איז עס אבער ווייט נישט אזוי. קאגאנאוויטש איז אין דער ווירקליכקייט א מענש מיט א קאפ אויס'ן קארק און האט אויף סטאלינ'ען א גרויסע השפעה. דער לעצטער פארמאגט א גרויסע אנגריפס-קראפט, ער קאן זיך אבער נישט בערימען מיט קיין אריגינעלע געדאנקען. עס איז נישטא קיין צווייפעל, אז קאגאנאוויטש זאגט אונטער אפט סטאלינ'ען זיינע געדאנקען און רעדט איהם נאכדעם איין, אז דאס האט ער אליין אויסגעטראכט, און אז ער קאגאנאוויטש האט די געדאנקען נאר ענטוויקעלט און פערפעקטירט.

מען מוז זאגען, אז אין דער לעצטער צייט בעמערקט זיך אין דער אויפפיהרונג פון קאגאנאוויטש'ן א געוויסע ענדערונג: ער, וועלכער האט זיך ביז אהער פער'עקשנ'ט ארויסצודרעהען פון ארויסשטעלען זיין נאמען אויף עפעס אן אנגעזעהען ארט, האט איצט געגעבען זיין ערלויבניש ארויסצושטעלען זיין נאמען דעם מאסקווער קאמיטעט פון דער פארטיי, וועלכער נעהמט אונטער א „מאסען-אנגריף אויף דער פראדוקציע", ד. ה. א אנגריף, וואס שטעלט זיך דעם ציל צו הויבען די פראדוקציע אויף די פאבריקען און ווארשטאטען, פערבעסערען די פערזעהונג פון די ארבייטער מיט פראדוקטען און לעבענס-מיטעל פון ערשטען געברויך א. ד. ג. דער דאזיגער קאמיטעט וועט טראגען קאגאנאוויטש'עס נאמען. די אקציע וועט בעפיהרט ווערען מיט גרויסער פאמפע. עס זענען אויסגעפערטיגט ספעציעלע אפצייכנונגען, וואס ווערען צוטיילט צווישען די אנטיילנעהמער פון דעם דאזיגען אנגריף. אויף די אפצייכנונגען געפינען זיך קאגאנאוויטש'עס פארטרעטען. א חוץ לעניג'ען און סטאלינ'ען האט מען נאך ביז אהער קיינעם אזוי נישט בעעהרט.

די קאלאסאלע ארבייטס-פעהיגקייט האט קאגאנאוויטש'ען ערלויבט צו נעהמען אויף זיך א מאסע פערשידענארטיגסטע פונקציעס. גענוג צו זאגען, אז ער איז סעקרעטאר פון מאסקווער פארטיי-קאמיטעט, פארזיצער פון מאסקווער אויספיהר-קאמיטעט פון די סאוויעטען, העכסטער אנפיהרער פון דער גאנצער קאמפאניע, וואס האט דעם ציל אריבערצופיהרען דאס דארף אויף קאלעקטיווע ווירטשאפט א. א. וו. אבער די וויכטיגסטע פונקציע זיינע איז די פאקטישע אנפיהרונג מיט'ן גאנצען אפאראט פון צענטראל-קאמיטעט פון דער קאמוניסטישער פארטיי.

וואס מיינט א פסיכיאטער

וועגען די פיהרער פון דריטען רייך?

א בעקאנטער ענגלישער פסיכיאטער, וואס האט שטודירט אין דייטשלאנד און איז גוט בעקאנט מיט די דייטשע פערהעלטענישען און וועלכער איז איצט פערבונדען מיט צוויי פון די בעקאנטסטע דולהייזער אין ענגלאנד, איז נישט לאנג צוריק, אין אן אינטערעסאנטען און בעלייכטענדיגען ארטיקעל, געקומען צום אויספיהר, אז א גאנצע רייהע פון די פראמינענטסטע פיהרער פון דער נאצי-בעוועגונג דארפען בעטראכט ווערען אלס „פאראנאיקער". וועמעס ווילדער האס און ברוטאלע גרויזאמקייט לאזט זיך בלויז דערקלערען דורך א קראנקהאפטען צושטאנד פונם מוח. נאך א בעשרייבונג פון די כאראקטעריסטישע סימפטאמען פון דער „פאראנאיא" האט ער צווישען אנדערען דערקלערט:

„פאר דעם ספעציאליסט, וואס גיט זיך אפ מיט די פערשידענע ארויסווייזונגען פון גייסטיגער דעגענעראציע, איז היטלעריזם א סארט פאראנאיא, א בעזונדער פארם פון פערפאלגונגס-מאניע, אין וועלכער בעזונדערס דער יוד דערשיינט פאר דעם קראנקען אלס אויסוואורף און אלס שעיר לעזאזל פאר אלצדינג. געוויס איז דאס א בעוועגונג, וואס איהרע פיהרער זענען פאראנאיקער פון בעדייטענדיגער ענערגיע, אבער מיט זעהר מיטעלמעסיגע גייסטיגע פעהיגקייטען. א טיפישער ביישפיל אין דעם פרט איז גערינג, וועלכער איז היינט אפשר מעכטיגער, איידער היטלער אליין. דער בעריכט פון זיינע פערהאנדלונגען און זיינע מאניפעסטירונגען, ווי מען געפינט זיי פערצייכענט אין דער נאצי-פרעסע גופא, לאזט נישט איבער דעם מינדעסטען צווייפעל, אז מען האט דא צו טון מיט א זעהר געפעהרליכען פאראנאיקער, וועלכער ווערט בעהערשט פון די ווילדסטע און גרויזאמסטע אינסטינקטען געגען יודען, פראנצויזען, רוסען, — מיט איין ווארט, געגען אלע נישט-דייטשען, נישט-היטלעריסטען.

ווי בעוואוסט, איז גערינג נאך אין יאהר 1925, נאך א צוזאמענשטויס מיט דער שוועדישער פאליציי, אריינגעבעטען געווארען אין א משוגעים-הויז אין שטאקהאלם, אלס געפעהרליכער און געוואלדטעטיגער גייסטיג-קראנקער און אלס געברויכער פון בערוישענדיגע גיפטען. שוין דעמאלט האט זיך ביי איהם ארויסגעוויזען די דולוניגע פארשטעלונג, אז ער ווערט פערפאלגט פון איינגעבילדעטע שונאים, — זאך, וואס איז אזוי כאראקטעריסטיש פאר דעם פאראנאיקער. אהן א שום גרונד האט גערינג איינמאל אינמיטען גאס פלוצלינג אנגעהויבען צו שיסען, ווייל ער איז איינפאך איבערוועלטיגט געווארען פון דער אומווידערשטעהליכער בעדערפעניש דערצו. עס איז קיין שום ספק נישטא, אז ווען מען זאל ביי דעם דאזיגען מאן בלויז אויף איין וואך צונעמען די מעגליכקייט צו געברויכען מארפין, וואלט ער אריינגעפאלען אין א צושטאנד פון ווילדסטען און שמוציגסטען שגעון. און אט דער מאן בעזיצט איצט א מאכט כמעט ווי קיין אנדער מענש אין דייטשלאנד. קען מען זיך וואונדערן, ווען דארט קומען אזוי אפט פאר די שוידערליכסטע געוואלדטאטען?

„היטלער אליין, וואס איז פון געבורט א האלבער סלאוו, און וועלכער איז געבליבען א בחור, נישט-קוקענדיג אויף זיין רעאקציאנערער אויפפאסונג וועגען דער פרוי און וועגען די אויפגאבען פון דער הייראט. — אויך ער איז א פאראנאיקער און א וואקעלדיגער גייסט, ווי מען קען דאס דייטליך זעהן פון זיין אייגען פערפאסטער לעבענס בעשרייבונג. זיין ווילדער האס און זיין קראנקע קריגערישע נאטור האבען געפונען זייער אויסדרוק אין א געוואלדזאמער, ברוטאלער בערעדעוודיגקייט, וואס ער האט ענטוויקעלט צו אן אויסערגעוועהנליכען גראד.

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

ניי'ער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 30 יב כסלו תרצ"ד

נאוועמבער

זון-אויפגאנג 7.08
זון-אונטערגאנג 3.35

וואַרים-שטוב פאר אָרימע יוד. קינדער ביי „תומכי אורחים"

די ווירקונג פון אפעל פון „נייעם פאלקסבלאט"

זונטאָג איז אין לאָקאַל פון „תומכי אורחים" פאַמאַרסקאַ 18 פאָרגעקומען אַ גרעסערע אָרגאַניזאַציאָנס-פערזאַמלונג געווידמעט דער פראַגע די הילפס-אַקציע פון „תומכי אורחים" אין איצטיגען מאָמענט, דעם פאָרזיץ פון דער פערזאַמלונג ווערט געפיהרט דורך וויצע-פרעזעס ה' מ. בערגער, וועלכער ווענדעט זיך מיט אַ הייסען אַפעל צו די אַנוועזענדע צו העלפען אָרגאַניזירען אַ גרעסערע הילפס-אַקציע אויף די ווינטער-חדשים פאַר דער אָרימער בעפעלקערונג.

סעקרעטאַר לייזעראָוויטש האַלט אַ לענגערען רעפעראַט אין וועלכען ער ווייזט אָן אַז אין דער יעציגער שעה, ווען דער פראָסט און דער שנייער קלאַפט שוין דורך די פענסטער, איז דרינגענדע הילף נויטיג פאַר אָרימע שול-קינדער, וועלכע הונגערען און וואַלגערען אין פינסטערע נאַסע קאַלטע קעלערען. ה' לייזעראָוויטש אילוסטרירט איניגע בילדער פון דער אָרימקייט וואָס הערשט אין באַלוטער געגענד, ווי אין אַ פאָרשטעכנער שולע, וועלכע ווערט בעזוכט פון 800 קינדער, צווישען דער צאָהל געפינען זיך 600 קינדער וועלכע עסען נישט קיין אײַן מאָל אין וואָך אַ שטיקעל פלייש, 150 עסען 1 מאָל אין וואָך פלייש און 50 וואָס עסען יאָ אַ שטיקעל פלייש. די ערשטע 600 קינדער ווערען ערנעהרט פון קאַרטאָפעל, מייערען א.אַ.וו. און ער קומט צום בעשלוס אַז ווען העלפען דאַרף „תומכי אורחים" אין יעצטיגען מאָמענט העלפען דעם אָרימען קינד. ה' ליידעראַוויטש לענט פאַר, דאָס „תומכי אורחים" זאָל אין איהר לאָקאַל עפענען אַ וואַרים-שטוב, וואו ס'זאָלען זיך צונויפזאַמלען יודישע אָרימע שול-קינדער פון שולען און תלמוד-תורה'ס און ס'זאָל די קינדער געגעבען ווערען די מעגליכקייט אויף איניגע שעה אין טאָג, נאָך דער שול-צייט, רוהן וואַרימקייט, און זאַטקייט ווי אויך זאָלען די קינדער זיך קענען מאַכען די אויפגעגעבענע לעקציעס.

די ה"ה ב. רוסאַק און ב. ליפשיץ זאָגען זיך אַרויס, אַז הגם דער פעראיין געפינט זיך אין אַ דעפיציט, ווייל די צאָהל מיטאָגען וואָס דער פעראיין גיט אַרויס ווערט מיט יעדע וואָך פערגרעסערט, יעדאָך דאַרף די פערוואַלטונג און דער פרויען-קאָמיטעט אָנווענדען די גרעסטע מיה די הילפס-אַקציע פאַר שול-קינדער איינצואָרדנען. נאָכדעם ווי עס רעדען נאָך וועגען דער אַקציע פרעזעס ה' יוסף בעכער און די פרויען גאָלדענבערג, ראַדזינער, קאָהן, אַפמאַן, בערגער, ווערט בעשלאָסען שוין דעם זונטאָג דעם 3-טען דעצעמבער צו עפענען די וואַרים-שטוב אין לאָקאַל פאַמאַרסקאַ 18.

וויצע-פרעזעס ה' מ. בערגער ווענדעט זיך צו די פערזאַמעלטע נישט אָפצושטיין פון דער אַרבייט לטובת דעם אָרימען הונגעריגען און זאַמלען פראָדוקטען און שפענדען פאַר „תומכי אורחים" בכדי צו קענען פאָרזעצען די פעראיינס-טעטיגקייט אין אַ גרעסערער מאָס.

מען מוז ראטעווען פון אונטערגאנג אנ'אומגליקליכע מוטער מיט איהרע 2 יונגע יתומים

א הארצרייסענדע, פערצווייפעלטע לאגע צו וועלכער עס מוז זיך ווענדען די אויפמערקזאמקייט פון די יתומים-הייזער און גוטהארציגע מענשען

פאַסירען אין לאָדז מורא'דיגע טראַגעדיעס וועלכע שפּיגלען זיך אין דער שטיל און ווען אַמאָל קומט אַ טראַגעדיע קומט אין דער עפענטליכקייט, דערפיהלט מען ערשט די גאַנצע גרויזאַמקייט פון דער לאַגע, וועלכע הערשט ביי אונז. די אונגעהויערע פּענקייט פון אונזערע אַלע געזעלשאַפטליכע און וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס.

אַט נאָטירען מיר איינע פון די דאָזיגע מורא'דיגע טראַגעדיעס. אויף סקלאַדאָוואַ 17 האָט געוואוינט אַ יונגערמאַן זילבערבאַנד מיט אַ פרוי און 2 קינדער. זילבערבאַנד איז געווען אַ סטאָליאַר. לעצטענס פעלירען די אַרבייט און אָנגעהויבען צו ליידען נויט צוזאַמען מיט זיין פאַמיליע. ער איז צוליב דעם אַריינגעפאַלען אין אַ נערוועז-קראַנקהייט. עטליכע מאָל האָט ער זיך געפּרובט דאָס לעבען צו נעהמען, אָבער מ'האָט איהם אָפּגעראַטעוועט. מיט אַ יאָהר צוריק האָט זילבערבאַנד אויסגענוצט דעם מאָמענט, ווען קיינער איז נישט געווען אין שטוב און זיך איבערגעשניטען דעם האַלז מיט אַ ראַזיר-מעסער. מ'האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל און נאָך 6 וואָכען היילען איז ער צוריק אַהיימגעקומען. קיין פּרנסה איז אָבער ווייטער נישט געווען, געהונגערט האָט מען אין שטוב אויך ווייטער. און ווידעראַמאָל, שוין דאָס לעצטע, האָט זילבערבאַנד זיך אויפגעהאַנגען, מ'האָט איהם אַראָפּגענומען פון דער שטריק אַ טויטען.

די לאַגע פון דער פרוי און 2 קינדער זענען איצט געבליבען אין נאָך אין אַ שרעקליכערער לאַגע, קיין ביסען-ברויט און נישט פון וואַן ביי וואָס אַביסל וואַסער אַנצוואַרימען. אָבער אַ דאַך איבערן קאָפּ איז דערווייל געווען. אָבער אויך נישט אויף לאַנג, ווייל דער ווירט האָט אַרויסבעקומען אַן עקסמיסיע אויף דער פרוי זילבערבאַנד און מיט 3 וואָכען צוריק איז זי געבליבען אויפ'ן גאַס מיט איהרע צוויי קליינע קינדער. האָט זיך די פרוי אַרומגעוואַלגערט איבער די גאַסען, אַמאָל ביי דעם, אַמאָל ביי דעם אַנדערען שכן. אָבער דאָס לעבען איז איהר מיאוס געוואָרען, וואָלט זי אַליין שוין געקאָנט זיך פערדינען, ביי וואָס פאַר אַ אַרבייט עס זאָל נישט זיין, מוז זי דאָך אָבער היטען די קינדער און צוקוקען ווי זיי גייען אויס פאַר הונגער און קעלט.

די לאַגע איז געוואָרען אַזוי טראַגיש, אַז אויך די פרוי זילבערבאַנד האָט געפּרובט זיך דאָס לעבען צו נעהמען. פון דער קהלה האָט זי בעת דער עקסמיסיע בעקומען אַ געוויסע אונטערשטיצונג, מיט וועלכער ס'איז אָבער אוממעגליך געווען צו דינגען זיך ערגיץ אַ לאָך.

נעכטען איז די פרוי געקומען אין דער קהלה מיט איהרע צוויי קינדער און ווען קיינער האָט נישט בעמערקט, האָט זי איבערגעלאָזען די קינדער אין דער בית-הקברות-אָפּטיילונג און איז אַליין פערשוואונדען געוואָרען. ערשט שפּעטער האָט מען בעמערקט די איינזאַמע קינדער און די קהלה, ווייסענדיג, אַז דעם אומגעקומענעם זילבערבאַנד'ס אַ שוועסטער, אַ געוויסע בוכבינדער וואוינט אויף ווסכאָדניאַ 27, האָט מען די קינדער דאָרט אַריינגעשיקט.

די פרוי בוכבינדער האָט אָבער אַרויסגעוויזען נאָך מעהר אַכזריות. זי האָט די קינדער: דאָס 7-יעהריג מיידעלע און דאָס 5-יעהריג יונגעלע אַרויסגעשטעלט אויף דער קעלט אין גאַס אַריין און פערהאַקט די טיר. די פרוי זילבערבאַנד האָט אַבסטראַהירט פון דרוייסענס, וואָס מיט די קינדער וועט פאָרקומען און זעהענדיג, אַז זיי זענען אַרויסגעוואָרפען געוואָרען אויפ'ן גאַס, איז עס דאָך אַ מאַמע, האָט זי ווידער צוגענומען זיי צו זיך, זי איז געבליבען אויפ'ן גאַס און היינטיגע נאַכט געזעסען מיט די קינדער אויף טרעפּ. נעכטען האָט מען אָפּגעשלאָגען די טירען פון די היגע אינסטיטוציעס און יתומים-הייזער, אָבער פון ערגעץ האָט מען נישט בעקומען קיין הילף.

צי איז שוין לאָדז געגליכען צו סדום? צי קען מען נישט איינאָרדנען אַזעלכע 2 יתומים? מיר אַפּעלירען צו אַלע בערופענע אינסטיטוציעס, רחמנות צו האָבען אויף די אומשולדיגע נפשות און איינאָרדנען די קינדער. ס'לאָזט זיך נישט גלויבען, אַז אונזער אַפּעל וועט נישט געהערט ווערען.

אומשולדיגער יוד קומט אפ א שטראף פאר פרעמדע זינד און שטארבט אין תפיסה

סענסאציאנעלער ודוי פון ארעסטירטען 5 טעג פאר זיין טויט

פערשלעפטער פראצעס וואס האט זיך ערשט געענדיגט

(2) אין יאָהר 1928 איז דורך דעם גרעניץ-אינספּעקטאָריאַט אין וואָלין ענטדעקט געוואָרען אַ שמוגלער-חברה, וועלכע האָט געאַרבייט אין בריטען מאַסשטאַב. די הויפּט-עובדה פון דער שמוגלער באַנדע איז געווען אַריבערפיהרען סחורות פון דייטשלאַנד קיין פּוילען. צו דער שמוגלער-חבורה האָבען געהערט: זעליג קאַמפּינסקי פון פראַשקע, לייזער לעווקאָוויטש און חיים שעכטעל פון וואָלין.

שעכטעל האָט אין ברען פון זיין „טעטיגקייט", געמאַכט בעמיהונגען אריינצוציהען אין זייער געזעלשאַפט אַן אַגענט פון דער גרעניץ-מאַכט, כדי אַזוי אַרום צו פערלייכטערען די אַרבייט פון דער שמוגלער-באַנדע, וועלכע וואָלט אויף אַזאַ אופן אויך געווען געזיכערט מיט גרעסערע פערדינסטען.

טרעפט אָבער, אַז דעם 20. סעפּטעמבער 1928 האָט דער קאָמיסאַר קוכאַזשעוויטש צוזאַמען מיט עלטסטען גרעניץ-וועכטער זאַפּאַרט פערהאַלטען אויפ'ן שאָסעי פראַשקע – וואָלין אַ וואָגען מיט זייד פון דייטשער אָפּשטאַמונג. דער טראַנספּאָרט איז ווערט געווען עטליכע צעהנדליג טויזענד זל. היות ס'איז גראָד געווען טונקעל = שעה, האָט קאָמיסאַר קוכאַזשעוויטש (איצט איז ער אין לאָדז) טעלעפאָניש געמאָלדען דעם נאָהענטסטען פּאָליציי-פּאָסטענונעק, אַז מען זאָל אַרויסשיקען עטליכע פּאָליציאַנטען, כדי אָפּצופיהרען דעם שמוגעל אין אַרעסט. בינו-לבינו אָבער האָט דער שמוגלער מיט'ן וואָגען געוואָלט איבערקויפען דעם גרעניץ-וועכטער זאַפּאַרט.

זאַפּאַרט האָט קיין געלט נישט געוואָלט צונעהמען. בלית-ברירה האָבען די שמוגלער געלאָזט זיצען דעם גרעניץ-בעאַמטען אויפ'ן וואָגען טריפה'נע סחורה און אַליין זענען זיי העגדוס-פּענדוס אוועקגעלאָפען אויפ'ן נאָהענטען פעלד. נישט האָבענדיג קיין ברירה, האָט זאַפּאַרט אַליין געמוזט נעהמען די לייצען אין האַנד אַריין און אָנטרייבען דאָס פערד. צומאָרגענס נאָך דער דאָזיגער פּאַסירונג האָט זיך אין גרעניץ-אינספּעקטאָריאַט געמאָלדען אַבאַ לייזעראָוויטש, וועלכער האָט ערקלערט, אַז די פערנומענע שמוגעל-סחורה איז זיינע. ווייבאַלד אַזוי איז געגען לייזעראָוויטש'ן צוגעפּאַסטמעלט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל, וועלכער איז איבערגעוויזען געוואָרען דער פּראָקוראַטור, בכדי איהם צו ציהען צו שטראָף-פּעראַנטוואָרטליכקייט.

אין 1931 איז אין קאַליש פאָרגעקומען דער פּראָצעס, בעת וועלכען לייזעראָוויטש איז פערמשפּט געוואָרען אויף 1 יאָהר תפיסה און 45,000 זל. געלד-שטראָף.

אין תפיסה האָט לייזעראָוויטש געפיהלט זיך זעהר נידערשלאָגען, ער האָט כסדר געקרענקט, געגנומען זיך צום האַרצען דאָס אומגליק, ביז ער האָט דערשפּירט, אַז מיט זיין לעבען האַלט עס שמאָל. 5 טעג פאַר זיין טויט האָט ער אַריינגערופען צו זיך פאָרשטעהער פון דער געריכטס-מאַכט, פאַר וועלכע ער האָט אָפּגעגעבען סענסאַציאָנעלע ערקלערונגען. ער האָט נעמליך זיך מודה געווען, אַז דער שמוגעל, פאַר וועלכען ער איז געזעסען אין תפיסה אַריין, איז נישט געווען זיינער, נאָר קאַמפּינסקי'ס, לעווקאָוויטש'ס און שעכטעל'ס; ער, לייזעראָוויטש, איז נאָר געווען זייער העלפער. דערפאַר, וואָס ער, לייזעראָוויטש האָט גענומען אויף זיך די שולד און נישט פעראַטען די דערמאָנטע שמוגלער, האָבען זיי איהם געגעבען וועקסלען אויף עטליכע צעהנדליג טויזענד זל. די וועקסלען זענען אָבער געגאַנגען צום פּראָטעסט. וועגען דעם האָט ער זיך דערוואוסט אין תפיסה. נאָך דער דאָזיגער ווידוי איז לייזעראָוויטש געשטאָרבען.

אויפ'ן גרונד פון לייזעראָוויטש'ס ערקלערונג האָט די פּראָקוראַטור אין קאַליש צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט קאַמפּינסקי'ן, לעווקאָוויטש'ן און שעכטעל'ן. דער פּראָצעס זייערער איז 6 מאָל אָפּגעלעגט געוואָרען און איז יעדעס מאָל געווען דאָס גרעסטע געשעהעניש פון וואָלין, קאַליש און אומגעגענד.

צום פּראָצעס זענען אַרויסגערופען געוואָרען דעם אַלס עדות: קאָמיסאַר קוכאַזשעוויטש פון לאָדז, פערשטאָרבענעמס זוהן, בנימין לייזעראָוויטש, וועלכער וואוינט אין לאָדז אויף קאַמיענאַ 7. דער זוהן האָט נישט בעשטעטיגט דעם פאָטער'ס ערקלערונג אין תפיסה זאָגענדיג, אַז בעת דער אויספאָרשונג האָט ער יאָ בעשטעטיגט דעם פאָטער'ס רייד דערפאַר, ווייל קאָמיסאַר קוכאַזשעוויטש האָט איהם צוגערעדט ער זאָל אָפּגעבען נישט-גינסטיגע ערקלערונגען פאַר די אָנגעקלאָגטע. אויפ'ן פאָרשלאָג פון פּראָקוראָר, איז בנימין לייזעראָוויטש אַרעסטירט געוואָרען אין געריכטס-זאַל.

דאָס געריכט האָט לסוף אַרויסגעטראָגען אַנ'אורטייל, לויט וועלכען עס ווערט אָנערקענט די שולד פון זעליג קאַמפּינסקי, לייזער לעווקאָוויטש און חיים שעכטעל. יעדער פון זיי איז פערמשפּט געוואָרען צו 15 חדשים תפיסה און צו בעצאָהלען 38,000 זל. שטראָף יעדער.

היינט לעצטער טאג פון דער פאבאר-רעגיסטראציע

(2) היינט ד. 30 נאָוועמבער, איז דער לעצטער טאָג, וואָס עס דאַרפען זיך מעלדען צו דער פּאָבאָר-רעגיסטראַציע אינם מיליטער-ביוראָ (פּיעטריקאָווער 165) די פּאָבאָראָוועצעס פון 1913, וועלכע האָבען זיך צוליב וויכטיגע סבות, נישט גע-מאָלדען צו דער רעגיסטראַציע אין פאַרגאַנגענעם טערמין.

פאטענטען אויף 1934

דארפען אויסגעקויפט ווערען ביז'ן סוף דעצעמבער

(2) לויט ווי מ'אינפאָרמירט אונז פון דער לאָדזער פינאַנץ-קאַמער – אין שייכות דערמיט, וואָס דאָס סוחרטום בעמיהט זיך פונאַנדערצולייגען אויף 2 ראַטעס די פּאַטענטען אויפ'ן יאָהר 1934 – אַז דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט בעשלאָסען מחמת דער רייהע שטייער-הנחות, וואָס זענען שוין איצט, אָדער וועלען פון 1 יאַנואַר אָנגעווענדעט ווערען, דאָס די פּאַטענטען, עווענטועל דער אָפּצאָהל פאַר אַ רעגיסטראַציע-קאַרטע מוז אין דער גאַנצער סומע איינגעצאָהלט ווערען פאַר'ן גאַנצען שטייער-יאָהר פון פאָרויס ביז'ן סוף דעצעמבער.

ה. י.

א טראנזאקציע אויף 10 מיליאן דאלאר צווישען די סאוויעטען און דער פירמע אייטינגאן

(אג) ווי מיר דערוויסען זיך האָט די צענטראַלע פון דער פירמע ג. אייטינגאָן און קאָמפּ. אין לאָדז און נעמליך די פירמע אייטינגאָן טשיילד קאָמפּ. אין ניו-יאָרק געשלאָסען אַ נייעם קאָנטראַקט מיט די סאָוויעטען אויף פוטערס, אויפ'ן יסוד פון דאָזיגען קאָנטראַקט, דאַרפען די סאָוויעטען צושטעלען דער פירמע אייטינגאָן אין יאָהר 1934 פוטערס אויף אַ סומע פון 10 מיליאָן דאָלאַר.

די פערפאלגונגען פון די מערק-פאהרערס אין פויזנער-קאנט

די טאָג איז פאָרגעקומען אַ גרויסע מאַסען-פערזאַמלונג אין 2-טען קליינהענדלער-פעראיין אַלט-שטאָט 10, פון דער סעקציע פויזנער מערק-פאָהרער פירזעס ז. שפּייזער עפענט די פערזאַמלונג און ער שילדערט די טרויעריגע לאַגע פון דעם יודישען הענדלער אין פויזען.

עס רעדען אויך אַנדערע וועגען דעם נישט גוטען מצב פון די יודישע הענדלער. דאָס שלוס-וואָרט בעקומט דער פּרעזעס פון דער צענטראַלע ה' מענדעל מינק. ער לייגט פאָר, אַז די מערק-פאָהרער זאָלען זיך סאָלידאַריזירען און איינהייטליך בעקעמפען די כוליגאַנישע אָנפאַלען וועגען דעם איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

י. קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15), ס. טראָווקאָווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראָזענבלום (שרודמיעסקאַ 21), מ. באַרטאָשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95), י. קלופּטא (קאָנטנאַ 54), טשינסקי (ראָקיטשינער 53).

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.

אַלע אַרט אַנאַליזען.

נעמט אָן פון 8—11 און 4 -8 אָוו. זונטאָג פון 9- 1 בייטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פּרייזען.

עס דערנעהנטערט זיך דער טערמין צו צאָהלען!
די 3טע ראַטע פון דער נאַציאָנאַלער הלואה!

פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו אין די יודישע גימנאַזיעס און אין „תרבות"

זעכטען האָט דער פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו בעזוכט די העבּראַאישע גימנאַזיעס וואו די לעהרערס און די שילער האָבען פייערליך בעגריסט דעם חשוב׳ן פיהרער.

די לאָדזשער אָפּטיילונג פון „תרבות" האָט איינגעאָרדענט אַ פייערליכע אַקאַדעמיע לכבוד דעם גרויסען העבּראַאישען שריפטשטעלער און נאַציאָנאַלען פיהרער נחום סאָקאָלאָוו.

געעפענט די פייערונג האָט דער פּרעזעס ראַקאָוויטש פון „תרבות" אין לאָדזש, און בעגריסט אין וואַרימע ווערטער דעם גרויסען העבּראַאישען קולטור-מנהיג און ציוניסטישען פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו.

אַ קורצע בעגריסונג האָט געהאַלטען ד״ר ירמיהו פרענקעל.

צום סוף האָט געהאַלטען דער פּרעז. נחום סאָקאָלאָוו אַ פּאָר וואַרימע ווערטער וועגען דעם קאַמף פאַר דער העבּראַאישער שפּראַך. עס איז כדאי צו בעמערקען, אַז סאָקאָלאָוו האָט געלויבט אויך די יודישע שפּראַך.

דער פערזאַמעלטער עולם האָט בעשאַנקען מיט רוישיגע אָוואַציעס, און געענדיגט מיט התקוה.

פערשטעלט זיך ווי אַ גלח און געשריען: „שלאָגט די יודען"
ביטערע געדעכעניש פאַר די כוליגאַנעס, וועלכע האָבען אויך צושלאָגען אַ פּשאַדאָוניק

(2) דעם פערגאַנגענעם זומער האָט דער פּושאַדאָוניק פון דער אויספּאָרשונגס-פּאָליציי, וולאַדיסלאַוו פּאַלושעק, זיך דורכשפּאַצירט אין שענקעוויטש-פּאַרק צוזאַמען מיט זיין ברודער און עטליכע בעקאַנטע. אַרום 8—9 אָוונד האָט ה׳ פּאַלושעק פּלוצלינג דערהערט אין פּאַרק אַ גערודער און ער האָט געזעהן, ווי מען שלאָגט עמיצען, וואָס איז נאָר ענליך צו אַ יוד. אַ פערשוין, אָנגעטאָן ווי אַ גלח, בעגלייט פון אַ באַנדע, בעוואָפענט מיט שטעקענס און נאַגייקעס. איז אַרומגעגאַנגען איבערן פּאַרק און בעפוילען זיינע הצלפער: „שלאָגט די יודען". און מ׳האָט טאַקע געשלאָגען מיט די בייטשען און שטעקענס מיט בליי׳ערנע עקען.

פּושאַדאָוניק פּאַלושעק איז דאַן צוגעגאַנגען צום כלומר׳שטען גלח און איהם פערהאַלטען. דער דאָזיגער גנב האָט ערקלערט, אַז ער איז אַ גלח און ער האָט דערלאַנגט דעם פּושאַדאָוניק אַ פּראַסק אין פּנים אַריין. ה׳ פּאַלושעק האָט אָבער זיך געהאַלטען קאַלטבלוטיג, ער האָט אויסגעשטרעקט זיין צווייטע האַנד און אָנגעפּאַקט אויך אַ צווייטען פערשוין פון די שלעגער. די ביידע חברה-לייט האָט ה׳ פּאַלושעק געוואָלט ביים אַרויסגאַנג פון פּאַרק איבערגעבען אין רשות פון פּאָליציי. ביים טויער איז צוגעלאָפען אַ דריטער חברה-מאַן, וועלכער האָט געשריגען: „וואָס, פּאָליציי?" און ער האָט זיך גענומען צו דער טאַש, מסתּמא אַרויסצונעמען אַ רעוואָלווער. ה׳ פּאַלושעק האָט די בעוועגונג גענומען ערנסט, ער האָט אָנגעפּאַקט דעם דריטען פערשוין און די 2 פערהאַלטענע אָפּגעלאָזט. דאָס האָט אויסגענוצט דער פלומרשטער גלח, וועלכער האָט דערלאַנגט ה׳ פּאַלושעק׳ן אַ זעץ מיט אַ שטעקען איבער׳ן קאָפּ.

פון דעם קלאַפּ האָט ה׳ פּאַלושעק בעקומען אַ טיפע וואונד, אָבער ער האָט זיך צוליב דעם נישט פערלוירען. ער האָט אויסגעשאָסען. ס׳איז אָנגעקומען פּאָליציי, וועלכע האָט קיינעם פון די אַוואַנטוריסטען שוין נישט געכאַפּט. צום פערוואונדעטען איז אַרויסגערופען געוואָרען פּאַגאָטאָוויע. דערווייל האָט פּשאַדאָוניק פּאַלושעקס ברודער דערקענט אין פּאַרק די חברה-אַוואַנטוריסטען און זיי געלאָזט אַרעסטירען.

דער פערשטעלטער גלח איז געווען מיעטשיסלאַוו סטעמפּיען, 19 יאָהר אַלט, זיין הויפּט-העלפער איז געווען דער 24-יעהריגער ודזשיסלאַוו סטאַניסלאַווסקי. ביי זיי איז געפונען געוואָרען אַ גרויס שאָפער-מעסער. נעכטען זענען די ביידע איידעלע פערזוינדלעך פערמשפּט געוואָרען צו 1 יאָהר תּפיסה יעדער.

ד״ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזן

אויפרוף פון לאָדזשער ראַבינאַט און פערוואַלטונג פון דער לאָדזשער יוד. קהלה
צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז

אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן איבערנעהמען די שחיטה דורך דער יודישער קהלה אין לאָדזש, ווענדט זיך די קהלה-פערוואַלטונג און דער ראַבינאַט צו דער יודישער בעפעלקערונג מיט פאָלגענדיגען אויפרוף:

1) דאָס איבערנעהמען די שחיטה דורך דער יודישער קהלה געשעהט אויפ׳ן גרונד פון אַן אויסדריקליכען בעפעהל פון דער אויפזיכטס-מאַכט;

2) די קהלה-פערוואַלטונג שטעלט פעסט, אַז יאָהרען לאַנג האָט די גאַנצע יודישע בעפעלקערונג אין לאָדזש פערלאַנגט אַז די שחיטה זאָל אומבעדינגט איבערגענומען ווערען דורך דער יודישער קהלה, האַלטענדיג מיט רעכט דעם דאָזיגען וועג אַלס דעם איינציגען צו רעגולירען די כשרות-פראַגע אין אונזער שטאָט; אויף וואָס דער לאָדזשער ראַבינאַט האָט אויך מסכים געווען.

3) די קהלה-פערוואַלטונג און דער ראַבינאַט האַלטען פאַר זייער חוב צו בעטאָנען אַז אויב די יודישע בעפעלקערונג אין לאָדזש וועט פון איהר זייט קומען צו הילף דער יודישער קהלה דורך צופּאַסען זיך צו די אָנווייזונגען בנוגע דעם קויפען כשר פלייש, וועלען אָהן שום שוועריגקייטען קענען בעזייטיגט ווערען אַלע מכשולים, וואָס האָבען עד-היום געקענט פּאַסירען;

די קהלה-פערוואַלטונג און דער ראַבינאַט ווענדען זיך דעריבער אין דעם איצטיגען מאָמענט, ווען די שחיטה גייט איבער צו דער יודישער קהלה:

א) צו אַלע קצבים וועלכע ווילען געניסען פונ׳ם רעכט צו פערקויפען כשר פלייש, אַז זיי זאָלען בשום אופן נישט אַריינעהמען אין זייערע יאַטקעס קיין פלייש, וואָס איז געשאָכטען אויסער לאָדזש;

אויף אַלע קצבים ביי וועלכע עס וועט פעסטגעשטעלט ווערען פלייש, וואָס שטאַמט אויסער לאָדזשער שחיטה וועט אויפגעליגט ווערען אַן אסור.

אַ חוץ דעם וועלען די תּיכף ווערן צוגעצויגן צו דער געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט לויט דער גאַנצער שטרענגקייט פונ׳ם געזעץ.

ב) צו דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג וואָס וויל זיין אָפּגעהיטען פון מאכלות אסורות, אַז זי זאָל נישט קויפען קיין פלייש ביי קצבים וועלכע האַלטען אין זייערע יאַטקעס פלייש, וואָס שטאַמט פון אויסער לאָדזשער שחיטה.

וועגען אַלע קצבים וואָס נעהמען אַריין אין זייערע יאַטקעס פלייש פון פרעמדע אָפּשטאַמונג וועלען אַרויסגעגעבען ווערען ספּעציעלע בעקאַנטמאַכונגען;

5) כדי אַוועקצושטעלען דעם ענין כשרות אין אונזער שטאָט אויף דער געהעריגער הויך, טרעטען צו די קהלה-פערוואַלטונג און דער ראַבינאַט צום רעגולירען די פראַגע פון בקור, וואָס איז אַזוי אַנגעווייטאָגט אין לאָדזש.

די קהלה - פערוואַלטונג און דער ראַבינאַט שטרייכען לסוף באַלאַמאָל אונטער אַז דאָס דערהאַלטען דעם ענין כשרות אויף דער געהעריגער הויך, איז אָפּהענגיג פון דער יודישער בעפעלקערונג אַליין.

די קהלה-פערוואַלטונג טרעט דעריבער צו צום איבערנעהמען די שחיטה מיט דער גאַנצער זיכערקייט, אַז זי וועט אין איהר אַרבייט אויפ׳ן געביט פון כשרות געפינען אין דער גאַנצער ברייט די אונטערשטיצונג פון דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז.

לאָדזש, י״א כסלו, תרצ״ד.

ועד הרבנים לעדת לודז
פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאָדז

פערמשפּט אַנ׳אַנפיהרער פון אַ שטרייק-קאָמיסיע
פאַר׳ן שלאָגען און צוניזוק׳ן שטרייק-ברעכער

(2) אין שייכות מיטן שטרייק פון די בוי-אַרבייטער, איז אַ שטרייק-קאָמיסיע אַוועק אויפ׳ן ביי בוי אויף אַלעי קאָשטשושקי 77, וואו עס זענען געטראָפען געוואָרען ביי דער אַרבייט עטליכע פּערזאָן. די בעשעפטיגטע האָבען פון דער אַרבייט נישט געוואָלט אָפּטרעטען. צוליב דעם האָבען די מיטגלידער פון דער שטרייק-קאָמיסיע בעוואָפענטע מיט שטעמפּעל כלים צושלאָגען ביז׳ן פערלירען דאָס בעוואוסטזיין דעם טשעסלער טשעסלאַוו שטעקמייער.

אויף דער בייער מויער, אויף דער ראַדוואַנסקאַ 63 האָט דיזעלבע קאָמיסיע צוגעזיקט מיט אַ שפּאַכטעל יוזעף פעטריקאָווסקין. דערנאָך זענען שטרייקער אַוועק אויף אינדשיניערסקאַ 8, וואו די מויערער האָבען געשטעלט אַ ווידערשטאַנד. בעוואָרפען די מיטגלידער פון דער שטרייק-קאָמיסיע מיט ציגעל און ס׳איז ענטשטאַנען אַ בהלה און אַ געשריי.

דאָ איז אָנגעקומען פּאָליציי, וועלכע האָט דורכגעפיהרט אַנ׳אַרעסט.

נעכטען איז אין געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון דעם שטרייק. אין רעזולטאַט איז פערמשפּט געוואָרען אויף 2 יאָהר תּפיסה דער אַנפיהרער פון דער דערמאָנטער שטרייק-קאָמיסיע דער 44-יאָהריגער טאָמאַש אָשעצקי.

ר. איזראַעל

דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד

סענסאַציאָנעל-שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

103

גראַף ראַשעוויטש צוזאַמען מיט רובינען האָבען אָנגעהויבען זוכען דאָס, וואָס זיי האָבען געדאַרפט. דער גראַף האָט געהאַט אַ צוטרוי צו אַלעם, וואו ער האָט נאָר געוואָלט און איז לייכט צוגעקומען צו יעדער קלייניגקייט. ס׳האָט טאַקע נישט לאַנג געדויערט און ראַשעוויטש האָט געפונען די דאָקומענטען און קאָרעספּאָנדענץ, וועלכע זענען נאָך געווען איינגעפּאַקט אין דעמזעלבען פעקעל, וועלכעס ער האָט געבראַכט פון לאָנדאָן.

— אָט איז עס, האָט דער גראַף מיט פרייד אויסגעשריגען. קומט זאָלען מיר פערלאָזען דאָס צימער.

— איז דאָס ווירקליך דאָסזעלבע, וואָס מיר האָבען געזוכט.

— יאָ, גאַנץ זיכער, איך ווייס, אַז מעהר קיין בריף האָט זי אין ערגעץ נישט, איילט זיך, זאָלען מיר פון דאַנען אַוועקגעהען.

— ניין, נאָך נישט, מיר מוזען נאָך עפּעס מיטנעהמען מיט זיך, אַ זעהר וויכטיגע זאַך.

— דהיינו? וואָס זוכט איהר נאָך?

— איך זוך אַ געהיימניספולען אַפּאַראַט, מיט וועלכען די אַרטיסטקע בענוצט זיך, ווען זי פערשטענדיגט זיך אויף אַ ווייטען מרחק.

— איהר קליינעם ראַדיאָ-אַפּאַראַט מיינט איהר אָבער ער האָט דאָך נישט קיין ווערט, דאָס האָט זי נאָר געשפּילט, האָט געוואָלט ווערען אַן ערפינדערין, אָבער דאָס איז איהר נישט געלונגען.

— זי האָט אייך אָנגענאַרט, הער גראַף, איך רעכט זיך נאָר, אַז דער אַפּאַראַט האָט נישט קיין ווערט, ער האָט שוין דווקא אַ גאַר גרויסע בעדייטונג. מיר מוזען האָבען דעם דאָזיגען אַפּאַראַט פאַר יעדען פאַל. באַנעצקי וועט אייך דערנאָך אויפקלערען דעם דאָזיגען ענין. אפשר ווייסט איהר, גראַף ראַשעוויטש, וואו דער דאָזיגער אַפּאַראַט געפינט זיך.

— פאַרוואָס נישט, איך ווייס עס גאַנץ גענוי. דעם אַפּאַראַט האַלט זי ביי זיך אין דער טואַלעט-שאַנק, וועלכע איז אָבער שטענדיג פערשלאָסען.

— וועלען מיר זי עפענען, אויב מ׳וועט דאַרפען, האָט רובין ענטשלאָסען געזאָגט. מיר וועלען זיך נישט אָפּזאָגען פון קיין שום זאַך.

— איך וויל נישט זיין דערביי, האָט דער גראַף געזאָגט מיט אַ ציטערנדיגער שטים, מיר בעגעהן דאָך אַ פשוט׳ע גנבה. איך בין נישט געוואוינט דערצו.

— איך וויל זיך איצט נישט פערטיידיגען פאַר אייך, ווייל מיר האָבען פשוט נישט קיין צייט דערצו, ווייזט מיר נאָר אָן, וואו דער אַפּאַראַט געפינט זיך.

דער גראַף האָט אָנגעוויזען מיט דער האַנד אויף אַ העל-ליכען טואַלעט-שענקעל, וועלכער איז געשטאַנען אין עק צימער. רובין איז צוגעגאַנגען און בעטראַכט דאָס שלאָס. דאָס איז געווען אַ זעהר קאָמפּליצירטער מעכאַניזם, וועלכער ס׳איז נישט געווען אַזוי לייכט צו עפענען, קיין ספּעציאַליסט אין דער הינזיכט איז רובין אויך נישט געווען. ער האָט דעריבער גענומען זיין טאַשען-מעסער און פשוט אויסגעשניטען די שאַנק אַרום דעם שלאָס און דאָס שלאָס אינגאַנצען אַרויסגענומען. די שאַנק האָט זיך געעפענט און באַלד פון פאָרענט איז געשטאַנען דער אַפּאַראַט. דאָס איז געווען אַ קליינער מעכאַניזם, וואָס האָט אויסגעזעהן ווי אַ מיניאַטורער טעלעפאָן, אַרומגעבונדען מיט פערשידענע דראָטען און אַ נעץ פון פערשידענע רעדלעך, רובין האָט נישט געוואָלט איצט בעטראַכטען דאָס „קונסטווערק" אין האָט עס שנעל אַריינגעפּאַקט אין דער קעשענע.

— איצט קענען מיר שוין געהן. מיר דאַרפען מעהר נישט פון דאַנען.

— קומט. שנעלער, איך וויל שוין מעהר דאָ נישט בלייבען. איך האָב מורא, אַז כ׳בין מיאוס אַריינגעפאַלען, איך האָב זיך געלאָזט צורעדען צו אַזעלכע זאַכען.

— איהר וועט דערויף נישט קיין חרטה האָבען, האָט רובין געזאָגט, איהר וועט זיך ערשט איבערצייגען, אַז איהר האָט געדינט אַ גערעכטער און גוטער זאַך. זאָלען מיר געהען.

ביידע זענען אַרויסגעגאַנגען פון אַראַס וואוינונג, אַזוי ווי זיי וואָלטען געגאַנגען פון אַ בעזוך, אין האָטעל איז געווען אַ גרויסע בעוועגונג. די ווינדעס זענען געפאָהרען אַרויף און אַראָפּ און קיינער האָט אַפילו נישט בעמערקט די צוויי מאַנספּערשוינען, וועלכע האָבען זיך געאיילט אויפ׳ן פירטען שטאָק פון דעמזעלבען האָטעל, דאָרט האָט געוואוינט באַנעצקי.

באַנעצקי האָט מיט אונגעדולד געוואַרט אויף אַ ידיעה פון גראַף ראַשעוויטש און פון רובינען און האָט זיך שטאַרק דערפרעהט ווען ער האָט די צוויי אַמען דערזעהן ביי זיך אין צימער.

— וואָס ביזט דו אַזוי בלאַס, ראַשעוויטש?

— איך בין שטאַרק אויפגערעגט, שרעקליכע זאַכען קומען דאָך פאָר און איך האָב זיך געלאָזט מיטרייסען ווער ווייס אין וואָס פאַראַ אַפערע.

— בערוהיג דיך ראַשעוויטש, פאַר דיר וועט אַלץ קלאָר ווערען, אַביסעל רוכט זיך מיר, האָב איך דיך דאָך שוין געדאַרפט איבערצייגען און די דאַרפסט ווייטער האָבען צוטרוי צו מיר און ווענדענדיג זיך צו רובינען האָט באַנעצקי געפרעגט:

— וואָס פאַראַ רעזולטאַט איז פון אייער בעזוך ביי דער אַרטיסטקע אין דער וואוינונג.

— וואָס מיר האָבען געדאַרפט, דאָס האָבען מיר. מיר האָבען גענומען די דאָקומענטען, קאָרעספּאָנדענץ און דעם אַפּאַראַט.

— זעהר גוט, אויסגעצייכענט, די זאַכען מוזען אָבער דאָ נישט בלייבען קיין רגע, רובין דו האָסט צו דער באַהן גאָר אַ האַלבע שעה צייט, פאָהר שוין אַוועק און היידאַ אין לאַנד אַריין, קיין לאָדז, דאָרט זיך נישט ווייזען פאַר הער פאָן טאָובע, ווייל דעם באַנקיר היט מען זיכער ווי די נשמה. איך וועל זיך דאָ אויפ׳ן אָרט בעראַטען מיט׳ן גראַף, וואָס ווייטער צו טון.

רובין האָט זיך נאָך איבערגעטון אַנ׳אַנדער פּאַלטאָ און אַנ׳אַנדער קאַפּעלוש, דאָס פעקעל מיט דעם ראַדיאָ-אַפּאַראַט האָט ער איינגעלייגט אין זיין וואַליזע און איז אַוועק. דער גראַף איז נאָך געווען איבעראַשט פון דעם אַלעם, וואָס ער האָט דאָ געזעהן און געהערט. פאַר איבעראַשונג האָט ער קיין וואָרט נישט געקענט אַרויסרעדען.

— וואָס ביזט דו אַזוי דערשראָקען, גראַף.

— איך האָב פאַר עפּעס שטאַרק מורא, האָט ראַשעוויטש געענטפערט, איך בין נישט געוואוינט צו אַזעלכע זאַכען...

— לאָז צו רוה די דאָזיגע נאַרישקייט, ראַשעוויטש. איצט דאַרפען מיר וועגען עפּעס אַנדערש רעדען, אַ סך וועט דאָך אַהיימקומען און בעמערקען די גנבה, וואָס איז ביי איהר אויסגעפיהרט געוואָרען.

— און זי וועט טאַקע באַלד וויסען, אַז דאָס האָב איך זי אויסגעפיהרט, ווייל זי האָט דאָך מיך געלאָזען ביי זיך אין שטוב אויף דער גאַנצער צייט, וואָס זי געפינט זיך אויפ׳ן קאָנצערט.

(פאָרטזעצונג קומט).

דאס פראגראם פון דער ציונ. עקזעקוטיווע

די גרויסע רעדע פון פרעז. נחום סאקאלאוו אויף דער אקאדעמיע אין פילהארמאניע

די אַקאַדעמיע לכבוד דעם פּרעזידענט נחום סאָקאָלאָוו'ן, האָט געעפנט ה' מ. ליכטמאַן מיט אַ האַרציגע און וואַרימע העבּרעאישע בּעגריסונגס־רעדע: — ער האָט בּעגריסט דעם גרויסן פיהרער אין נאָמען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, פון דעם גאַנצן דור, וואָס איז אויסגעוואַקסן אונטער סאָקאָלאָווס פיהרונג, און אין נאָמען פון גאַנצן לאַנדער יודענטום, דער רעדנער ענדיגט מיט דעם אויסרוף: „יחי נחום בן יוסף סאָקאָלאָוו״. דער גרויסער עולם שטייט אויף פון די ערטער און אַרהעגט אילן דעם חשוב'ן גאַסט אַ שטורמישע אָוואַציע. דאַן הויבט אָן פּרעזידענט סאָקאָלאָוו זיין רעפעראַט: ער זאָגט צווי. אַגד.:

— אין וואַרשע אַלס די פּאָליטישע רעזידענץ האָב איך שוין געהאַלטן עטליכע פּאָליטישע רעדעס

לאָרדש און די אינדוסטריע־רעזידענץ

איך וויל דאָ רעדן נישט האַלטענדיג קיין רעדע. משה רבינו איז געווען אַ כבד־פּה און ווען דער אויבערשטער האָט איהם געשיקט צו פּרעהן, האָט ער נישט געוואָלט געהן, ווייל ער קען נישט רעדן, דעריבער האָט מען איהם מיטגעשיקט אַלס רעדנער זיין ברודער אהרן. צום סוף, ווען זיי זענען געקומען צו פּרעהן, שטייט גאָר: וידבר משה, איז דאָך אַ פּראַגע, אויב ער האָט געהאַט אַ ספּעציעלן רעדנער, פאַרוואָס האָט ער אַליין גערעדט. מיין רבי האָט אויף דעם געענטפערט, אַז ס'האָט זיך דעמאָלט געהאַנדעלט וועגן אַ געשעפט, און ביי אַ געשעפט איז אַ געפאַהר צו לאָזן רעדן אַנ'אַנדערן.

איך האַלט, אַז אין לאָדז דאַרף מען רעדן וועגן תכלית. איך וועל טאַקע פּרובּירן צו אייך רעדן ווי צו געשעפטס־מענשען. מען פרעגט אונז פון אַלע זייטן: וואָס איז דער אַרבּייטס־פּראָגראַם פון דער עקזעקוטיווע? איך רעד וועגן איצטיגען פּעריאָד נאָכ'ן 18־טען קאָנגרעס. מיר מוזן מקיים זיין די רעזאָלוציעס פון קאָנגרעס, מיר קענען זיך נישט בּעגנוגענען נאָר מיט פּרעדיגען, מיט שרייען, מיט אַראָפּרעדן זיך פון האַרצן, וואו עס טוען דאָס אַנדערע. מיר האָבן אונזערע פּרקים, וועלכע מיר ווילן רעאַליזירן אין דער נאָהענטסטער צוקונפט.

אונזער אַרבּייט געהט איצט אין דריי ריכטונגען:

צפון ארץ־ישראל, דרום ארץ־ישראל און מיטעל ארץ־ישראל. אין צפון געפינט זיך דער גליל־העליון, דאָרט האָבן מיר נישט איינגאַנצן מצליח געווען, וואָס איז די מיאוס'קייט פון ארץ־ישראל, דאָרט געפינט זיך אַזאַ מין טייך, וואָס האָט צופיל וואַסער, עס זאָל הייסן יבשה, און עס האָט צופיל יבשה, אַז עס זאָל הייסן אַ טייך. דאָס איז אויף פּראָסט יודיש — אַ בּלאָטע. איך מיין דאָ מי־מרום, וועלכער איז אַ רעזערוואואַר פון טראַנסאָמע און מאַלאַריע, און פאַרגיפטעט די גאַנצע אַרומיגע געגענד, עס איז שוין דאָרט איינגעלייגט געוואָרן זעהר פיל ענערגיע, פּראָפ. עדמונד ראָטשילד האָט נאָך מיט 40 יאָהר צוריק איינגעלייגט זעהר פיל געלט און מיה, כדי אויסצוטריקענען די בּלאָטעס.

ווען מען רייזט אין ארץ־ישראל און ווען מען ווערט פון אָרט צו אָרט אַלץ מעהר און מעהר בּעגייסטערט, ווען די העכסטע מדרגה בּעגייסטערונג בּעקומט מען אין עמק, מאַכט מען אָבּער ווייטער הויפט מען ביי זיך צו פאַלן, ווען מען קומט צו מי־מרום, אמת, עס וואוינען דאָרט יודען, וועלכע זענען דאָרט אַדורכגעגאַנגען אַלע שבעה־מדורי גיהנום. אָבּער די קאָלאָניעס זענען דאָרט נידערגעשלאָגן און פאַרשלאָפן. וואָס איז די סיבה? פאַרוואָס איז תל־אביב און רחובות אויפבליהענד און יענע געגענט נישט? די סיבה איז אַ פיזישע.

מי־מרום קען נישט בּעקעמפן די נאַטור.

גליל־העליון פון מיקראָבּען מאַכען אוממעגליך צו בּעפרוכפּערן גליל־העליון. אָבּער פאַר אונז איז יעדע צאָל ערד אַזוי טייער ווי ביי אַנ'אַנדער לאַנד אַ מייל. יעדעס פיצעל מוז דורך אונז אויסגענוצט ווערן. די שטיינערנע בּערג מוזן געמאַכט ווערן פרוכטבּאַר. מיר האַלטן די איינציגע מלחמה מיט דער נאַטור, און דעריבּער איז דער ערשטער פּונקט פון אונזער אַרבּייט איצט: אויסצוטריקענען דעם מי־מרום. דאָס איז נישט קיין לעגענדע. אונזערע יונגעלייט און אויך עלטערע מענשען זענען געוואוינט צו טריקענען בּלאָטעס אין ארץ־ישראל.

איך האָב געזעהן מפרץ־חיפה, וואו אונזערע יונגערע און עלטערע זענען געשטאַנען ביז אַרבּער די קניען אין בּלאָטעס און אונטער דער אָנפיהרונג פון אינסטרוקטאָרען דאָרט געגראַבּעלט. איך האָב געהאַט רחמנות אויף די וואַרשעווער יודען, וועלכע האָבּן זיך אַמאָל געדרעהט אויף דער בּערזע, און יעצט אַרבּייטן זיי אין דער בּלאָטע און לעגען רעהרען אויסצוטריקענען דעם זומפּ. די יודען האָבּן נישט פאַרלאַנגט קיין רחמנות נאָר געבּעטען מעגליך צו מאַכען, כדי אַראָפּצוברענגען זייערע משפּחות קיין ארץ־ישראל. דעריבּער איז נישט קיין חלום אויסצוטריקענען דעם מי־מרום. אויב מיר וועלען דאָס רעאַליזירן וועלען מיר בּעקומען אַ בּיזעם שטח ערד אין דער גרויס פון 130 טויזענט דונאַם. ווען מיר זאָלען בּעריקזיכטיגען, אַז מיר וועלען מוזן איבּערלאָזן פאַר די אַראַבּער אַ קליינעם טייל פון דער ערד, וועט אונז נאָך אַלץ בּלייבּן 100 טויזענט דונאַם אויף וועלכן

מיר וועלען קענען בּאַזעצן צעהן טויזענד יודישע משפּחות

און ביי 10 טויזענט קאָלאָניסטן קענען נאָך אין הינטער־לאַנד לעבּן נאָך 40 טויזענט אַנדערע.

צו וועמען געהערט דער מי־מרום? די קאַבּינעט־סעקרעטאַר זענען פּריוואַט־מענשען, וועלכע האָבּן נאָך די קאָנצעסיע בּעקומען ביי דער טערקישער הערשאַפט. — ווען איך בין דאָ געווען פאַר דער מלוכה, און געבּעטען געלט פאַר אונזערע צוועקן, האָבּן מיר די דאָזיגע קאָנצעסיע געקויפט בּעקומען פאַר אַ נישטיגע סומע. דעמאָלט זענען מיר וועניג פאַרשטאַנען געוואָרן. איצט מוזן מיר די קאָנצעסיע קויפן פאַר הונדערטער טויזענטער פונטן. מיר וועלען קענען ענטוויקלען דעם גליל־העליון, און מיר האָבּן בּעשלאָסן צו ענטוויקלען דעם מי־מרום. דער צווייטער פּונקט פון אונזער אַרבּייט איז אין דרום. עס זענען פאַראַן גרויסע טעריטאָריעס, אויף וועלכער מען האָט געקאָנט בּאַזעצן הונדערטער טויזענטער יודען. מיר פעהלן דאָרט אין דרום. די דאָזיגע טעריטאָריאַלע שטחים זענען דער היפּך פון מי־מרום. דאָרט פעהלט וואַסער, וועלען מיר דאָרט געפינען וואַסער, וועט אונז מעגליך ווערן צו פיהרן אַ גרויסע אַרבּייט.

די וואַסער־פּראַגע אין ארץ־ישראל איז געלעזט געוואָרן

מען האָט געפונען וואַסער אין אַזעלכע געגענדען, וואו אַפילו מומחים האָבּן מיט יאָהרען צוריק נישט געקענט זיך פאָרשטעלן. די נייע מאַשינען האָבּן געפונען וואַסער. איך בין געווען אין דער קאָלאָניע כפר־..., דאָרט איז קיין וואַסער נישט געווען. מען האָט געטראָגן וואַסער פון דער ווייט, און געפיהרט מיט קעמלען. איצט ווען מען האָט אַראָפּגעבּראַכט די נייע מאַשינען האָט מען געפונען וואַסער. איך בין צוזאַמען מיט אַלע קאָלאָניסטן געשטאַנען אַרום דעם ערשטן בּרונעם, און דעמאָלט האָבּן מיר איבּערגעלעבּט דעם אמת'ן שמחת בית השואבה. דאַן בין איך געווען אין דער קאָלאָניע מרמורק, וועלכער איז בּעזעצט דורך תימנים, זיי זענען אַפּאָזיציאָנערען, ווייל זיי מוזן טראָגן וואַסער אַוועק פון רחובות. זיי קענען נישט פאַרשטיין, פאַרוואָס מיר געבּען זיי נישט קיין וואַסער. איך ווייס יאָ, דערפאַר, ווייל מיר האָבּן נישט קיין מיטלען. דער צווייטער פּונקט פון אונזער פּראָגראַם, איז צו בּויען וואַסער אין כל געגענדען, בּעזונדערס אין נגב, דאָס איז די דרום־טעריטאָריע, וועגן וועלכע איך האָב גערעדט, וועלען מיר אין נגב געפינען וואַסער, וועט דאָס זיין דער שליסעל פון ישוב אין פּאַלעסטינא.

וועלען מיר האָבּן פאַרווירקליכט אַ שטיק פון אונזער נאַציאָנאַלער היים

אָבּער צוערשט מוזן מיר דעם בּאָדען קויפן, דאָס לאַנד געהערט אַפילו נישט צו דער רעגירונג, נאָר צו אַראַבּער. מיר קענען אָבּער דאָס לאַנד ביי זיי קויפן, ווייל די אַראַבּער פון יענער געגענד זענען נישט די אַראַבּער פון חיפה, מיר האָבּן אַלע אויסזיכטן גובר צו זיין דעם נגב.

דער דריטער פּונקט פון אונזער פּראָגראַם איז חיפה, דאָס איז נישט מעהר דאָס לאַנד פון צוקונפט, נאָר דאָס לאַנד פון מאָרגען. הערצל האָט שוין מיט זיין גאָונ'ישן בּליק געזעהן די צוקונפט פון חיפה.

חיפה איז דער ערשטער מאָדערנער פּאָרט פון מיטעלענדישן ים. דער נאַפט און בּענזין פון איראַק פליסט דורך רעהרען אַזש קיין חיפה צו לאָדענען אויף שיפען. מיר מוזן ווערן אויך שיך־בּויער. אַ התחלה האָבּן שוין געמאַכט אונזערע יונגעלייט ביים פּאָרט. מיר זענען אין חיפה געווען גאַרנישט, איצט זענען מיר שוין אַ העלפט, פון דער בּעפעלקערונג. די יודען פון חיפה קלעטערן שוין ווייטער אויפ'ן הר־הכרמל. אין הדר־הכרמל (דעם נאָמען פון דער שטאָט האָב איך געגעבּען) זענען שוין פאַראַן 400 הייזער.

אונזער אויפגאַבּע איז איצט צו פאַרגרעסערן דעם פּלאַץ פון חיפה, מיר מוזן דאָרט ווערן דער רוב. דאָרט מוז ווערן פּלאַץ פאַר יודישן עקספּאָרט, פאַר יודישער אינדוסטריע, וועלכע וועט אונז געבּען יודישע אַרבּייט.

אויב מיר וועלען דאָס נישט טון, וועט דאָס טון דער אינטערנאַציאָנאַלער קאַפּיטאַל.

ווייל חיפה איז זעהר אַ גוט געשעפט. די שטאָט חיפה האָט די גרעסטע שאַנסן אויפ'ן מיטעללענדישן ים. נאָר ס'האָט דעם פּאָרט, דעם געהערט די צוקונפט פון לאַנד. אין חיפה דאַרף מען האָבּן דעם געזונטען יודישן מיטעלשטאַנד מיר האָבּן אין מיטעלשטאַנד נישט פאַרגעסן. דאָס איז אונזער פּראָגראַם. אָבּער וואו איז דאָס געלט דעם פּראָגראַם צו רעאַליזירן. וואו בּעקומט מען דאָס געלט צו קויפן דעם מי־מרום, צו בּעוואַסערן דעם נגב, און צו קויפן ערד אַרום חיפה. אויף דעם וועט מען ענטפערן: צו איז דען פאַראַן וועניג געלט אויף דער וועלט.

די עקאָנאָמישע קאָנפערענץ אין לאָנדאָן איז געווען אַ פּרוב צו בּרענגען אַלע גרעסטע מחות, כדי צו געבּען אַנ'ענטפער אויף דער קריזיס־פּראַגע דאָס איז געווען אַ טרעסט פון גרויסע מחות, וועלכע האָבּן זיך געבּראָכן די קעפּ און געזעסן טאָג און נאַכט, כדי צו געפינען אַ מיטעל אָפּ־צושאַפן דעם קריזיס. זיי האָבּן אָבּער נישט געפונען. די עקאָנאָמישע מאַשין איז קאַליע געוואָרן. איינער גלויבט נישט דעם אַנדערן עס איז אָבּער פאַראַן אַ יודישער קאָלעקטיווער גאון, וועלכער האָט געלעזט דעם קריזיס, דאָס בית־המדרש וואו דער יודישער גאון לערנט הייסט ארץ־ישראל. עס איז געקומען דערצו, אַז

ארץ־ישראל איז אַנ'אויסנאַהם פון דער גאַנצער וועלט.

אומעטום איז פינסטער, אין ארץ־ישראל איז ליכטיג. אין עגיפּטען איז העכסטער קריזיס ווי אין דער גאַנצער וועלט. פאָהרט מען איבּער איין נאַכט ביז תל־אביב דערקענט מען שוין נישט די וועלט, דאָרט איז קיין קריזיס נישט פאַראַן. פאַרוואָס דאָס איז אַזוי ווייס קיינער נישט. עס זענען פאַראַן חכמים, וועלכע קיינער קען נישט פאַרענטפערן. דער יודישער גאון האָט אָבּער מעהר אויסגעטון ווי די לאָנדאָנער עקאָנאָמישע קאָנפערענץ. פונוואַנען וועלען מיר נעהמען געלט? מיר וועלען נישט מאַכען קיין אַלכעמישע טעאָריעס, דאָס געלט וועלען מיר נעהמען פון יודישן פאָלק. נישטאָ מעהר די אַמאָליגע אַמעריקאַנער מיליאָנערען, די אָרימע וועלען פאַרטרעטן דאָס אָרט פון די רייכע.

נאָך דער הפסקה זאָגט דער פּרעזידענט ווייטער: מיר מוזן די מיטלען בּעקומען פון יודען, מיר ווילן דאָס נישט בּעקומען פון אַנדערע, ווייל דאָס וואָלט נישט געווען קיין יודישע זאַך. איך ווענד מיך נאָך די מיטלען צום גאַנצן יודישן פאָלק. דאָס איז דער צוועק פון מיין איצטיגער רייזע, אויב מיר וועלען אַרבּייטן מיט פאַרזיכטיגקייט און טאַקט, וועלען מיר אפשר בּעקומען

אַ הלוואה פון דער עלטער־ליגע

אַזוי ווי עס האָט בּעקומען אַ טייל פון גריכישן פאָלק, זייבער־צוואַנציג פון אַנאַטאָליען קיין גריכענלאַנד...

אונז אַלס יודען וועט זיין שווערער צו בּעקומען אַ הלוואה ווי אַנדערע. מיר טאָרען זיך אַליין נישט שטערן דורך אונפאַראַנטוואָרטליכע אַקציעס און היסטערישע געשרייען. ווען דער פעלקער־בּונד וועט איינזעהן, אַז די איינציגע לעזונג פון יודישן פאָלק, איז ארץ־ישראל, וועט אָנערקענען די קרבּנות, וואָס מיר האָבּן דאָרט געבּראַכט, וועלען מיר די הלוואה בּעקומען, אָהן הקאָנדאַלען און אילוזיעס.

די עקזעקוטיווע גרייט צו אַזאַ טראַנסאַקציע מיט'ן פעלקער־בּונד, דאָס וועט זיין אַ פעדעראַלער טערגיג. די הלוואה מוז מען בּעצאָהלען.

עס איז פאַראַן נאָך אַ פּראָבּלעם: ווי אַזוי קומט מען אַריין קיין ארץ־ישראל? דאָס איז אַנ'אַנגעווייטאָגטע פּראַגע. די געשעהענישען פון די לעצטע וואָכן און לעצטע טעג, האָבּן מיט רעכט בּעאונרוהיגט דאָס יודישע פאָלק. עס איז נישט קיין סוד, אַז

מיר שטעהען אין קאַמף מיט דער איצטיגער רעגירונג אין ארץ־ישראל

וועגן דער איינוואַנדערונגס־פּראַגע. מיר מוזן זיין אייביג צווישען זיך און נישט שטערן איינער דעם אַנדערן. ווען דאָס יודישע פאָלק וועט גיין אין איין ליניע, וועט דער קאַמף זיין אַנ'אַנדערער. עס האַנדעלט זיך נישט נאָר וועגן פרייהייט פון איינוואַנדערונג, נאָר אויך וועגן דער פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר איהר. די פּראַגע הויבּט זיך ערשט אָן, ווען דער עמיגראַנט קומט אַריין אין לאַנד. עס איז נישט די צייט פון אַמעריקאַנער עמיגראַציע, ווען נאָכ'ן אַראָפּגעהן פון דער שיף, איז מיט איהם אָפּגעהאַקט געוואָרן יעדער קאָנטאַקט. מיר מוזן ערשט די עולים איינאָרדנען, צוגרייטן פאַר זיי לאַנד און בּויען הייזער א.ז.וו.

מיט דער הייבטיגער פאַרזאַמלונג ווערט געעפנט נאָך דעם מפעל־אָרלאָזאָראָוו די אַקציע פון קרן־היסוד. איך בין מקיים די רעזאָלוציע פון קאָנגרעס, און פון אונזער לאַנד. און גיי איבּער צו דער סדרה קרן־היסוד. מיר האָבּן שוועריגקייטן ביי דער עליה, די אַראַבּער האָבּן געמאַכט אַנ'אַלאַרם, אַז מיר ווילן 600 טויזענט דייטשע יודען איבּערפיהרן קיין ארץ־ישראל, פון דעם האָבּן זיך גענומען די לעצטע געשעהענישען. מיר ווילן נישט און קענען נישט מלחמה־האַלטן מיט די אַראַבּער. קיין דעמאַגאָגיע וועט דאָ נישט נוצן, מיר ווילן מלחמה האַלטן מיט דער בּאַטור אין ארץ־ישראל און געהן שריט ביי שריט און קומען בּשלום קיין עבר־הירדן. מיר טאָרען דער ביי נישט צופּלעקלען אונזערע כוחות, ווייל מיר זענען נישט גענוג שטאַרק. מיר טאָרען נישט פּלפּול'ירן און נישט צופיל שרייען. די זעלבּע רעוואָלוציאָנערען, ווען זיי קומען צו דער מאַכט, מאַכען זיי מיט די אויסערליכע פּאָליטיק, וואָס די אַלטע, אַ סימן איז די פּאָליטיק פון ליטווינאָוו'ן.

די גבורה פון יודען בּעשטעהט דערין

וואָס מיר אַרבּייטן, מיר דאַרפן ווערבּירן וואָס מעהר פרייגד און פטור ווערן פון פייגד. דער מאָלט וועט אונז די פעלקער־ליגע העלפן אויספיהרן אונזער גרויסער אַרבּייט.

ווען מיר ציוניסטן קריגען זיך צווישען זיך, קען דער יוד, וואָס שטייט אין דער זייט נישט קומען אין אונזערע רייהען. איך בין זיכער, אַז די איצטיגע גזירות אין ארץ־ישראל זענען שטאַרק איבּערגעטריבּן. מיר שטעהען פון ערשטען מאָמענט אָן אויף דעם שטאַנדפּונקט, אַז די ענגלישע רעגירונג דאַרף זיך נישט בּעשעפטיגען מיט דער איינוואַנדערונג קיין ארץ־ישראל. נאָר די יודישע אַגענץ דאַרף דאָס טון. די ענגלענדער אינטערפּרעטירען אַנדערש דעם מאַנדאַט. האָלטן מיר אַליין רעגולירט די איינוואַנדערונג, איז אויך אַ פּראַגע, צי מיר וואָלטן געקענט בּרייט עפענען די טויערן פאַר אַלע. מיר מוזן אויך טראָגן די אחריות פאַר דער עליה.

מיר וועלען געפינען דעם וועג, ווי אַזוי זיך אויסצוגלייכן מיט די געמעסיגטע אַראַבּער און געמעסיגטע ענגלענדער

אונזער כוח בּעשטעהט אין אויטאָריטעט פון יודישן פאָלק, העלפט מיט אַלע אייערע כוחות דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. אָהן דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע וואָלט נישט געווען קיין תל־אביב, וואָלט נישט געווען קיין העבּרעאישער אוניווערזיטעט, וואָלט נישט געווען די עלעקטריפיקאַציע־אונטערנעהמונג, ס'וואָלט נישט געווען די עקספּלואַטאַציע פון ים־המלח, עס וואָלטן נישט געווען די צעהנדליגע העררליכע יודישע קאָלאָניעס, און עס וואָלט נישט געווען דער קרן־היסוד און דער קרן־קימת. גיט אַוועק אַלע אייערע כוחות פאַר דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. מיר האָבּן אַ פּראָגראַם. מיר דאַרפן נאָר מיטלען איהם צו רעאַליזירן. די מיטלען פאָדערן מיר פון יודישן פאָלק.

די אָוואַציע, וועלכע איז געמאַכט געוואָרן דורך דעם עולם דעם פּרעזידענט סאָקאָלאָוו'ן, האָט געדויערט עטליכע מינוט.

די פאַרזאַמלונג האָט זיך געענדיגט מיטן געזאַנג פון „התקוה״ און „תחזקנה״.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע״ נאַרוטאָוויטש 20 טעל. 213-84.

לעצטע פאַרשטעלונגען פון בּן־ציון ווייטער

אין דער אויסגעצייכנטער אָפּערעטען־שלאַגער

„יאַנקאַ ציגיינער״

אין 2 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג און עפּילאָג פון י. שטשאַגאָל.

פרייטאָג, דעם 1־טען, שבת, דעם 2־טען און זונטאָג, ד. 3. דעצעמבּער, 9 אָוונט

פּרייזען פון 70 גר. ביז 2.20 זל.

שבת בייטאָג און מאָנטאָג, דעם 4. דעצעמבּער, 9 אָוונט

צו גאַנץ בּיליגע פּרייזען 1־טע רייה — פון 50 גר. ביז 150 „יאַנקאַ ציגיינער״

א חילול-הקודש אין יודישען „דאבראטשינאשטש"

צי ווייסט דער סינאגאגע-קאמיטעט פון סעקרעטאר באטשקאס מעשים!

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט דער סעקרעטאר פון י. ד. „דאבראטשינאשטש" ה' באטשקא, זיך גענומען צו א מאסען-גירוש פון די דאבראטשינאשטש-יידער; כמעט אלע לאקאטאר'ען פון די דערמאנטע הייזער, בכבודע יודען, אורחים, האט ער אנגעקלאגט אין געריכט אויף עקסמיסיעס, און מסתמא וועט ער די יודען טאקע ארויסווארפען אין גאס.

מיר האבען שוין אנגעוויזען, אז דער יוד. „דאבראטשינאשטש" איז נישט קיין פריוואטע אונטערנעמונג און אלס פילאנטראפישע אינסטיטוציע, מוז די פערוואלטונג דעם דאזיגען סעקרעטאר'ס איינצוימען.

מיר האבען אויך אנגעוויזען, אז דערזעלבער באטשקא, איז צוגלייכער צייט אויך סעקרעטאר און גבאי פון דער סינאגאגע אויף אל. קאשטשושקי. זיין בעלי - הבתישקייט אין דער סינאגאגע דריקט זיך אויס אין דעם, וואס עס רעגענט אריין דורכ'ן דאך און ס'פאלען שטיקער פון די ווענד.

מיר ווילען אבער נאך דא בעריהרען א סקאנדאליעזען פאל פון חילול-הקודש, וואס ס'טאר באין אופן נישט פערשוויגען ווערען. דעם דאזיגען סקאנדאליעזען פאקט גיבען מיר איבער דער עפענטליכקייט:

ווי מיר האבען שוין קורץ געמאלדען, האט באטשקא ארויסגעווארפען די שוהל, וואס האט זיך געפונען א ערך 18 יאהר אין דאבראטשינאשטש'ס הויז אויף זאכאדניא 20. די שוהל איז די גאנצע צייט געווען ספעציעל פאר די ארימע קאליקעס, וואס געפונען זיך אין דעם פריוט ביים „דאבראטשינאשטש", כאטש די אומגליקליכע מענשען, וואס קענען נישט גערען האוזען, האט דער „דאבראטשינאשטש" מיט 18 יאהר צוריק איינגעארדענט א שוהל. נו, איז געקומען דער פאן באטשקא, ארויסגעווארפען די בענק מיט'ן שלחן מיט'ן ארון-קודש אויף דער גאס — און אויס שוהל!

און וואס איז מיט'ן ספר-תורה?

מיט דעם ספר-תורה האט אויך באטשקא נישט געמאכט קיין גרויסע צערעמאניעס, האט געריפען דעם סטרוזש און עס געהייסען אוועקלעגען צום אלמווארג.

נו, האט דער סטרוזש א נעהם געטון די ספר תורה און איינגעווארפען עריגעץ אין א ווינקעל און געבוג!

אין דאך געווארען א געשריי: סטייטש? א חילול-הקודש! האט זיך באטשקא אנגעצינדען און גענומען מאכען יעלות:

— „צא דא כאלערי!" וועגען מיר, קען מען צוריינשטעלען א צלם אויך (באטשקאס ווער-טער).

איז דאך דער געוואלד געווארען נאך גרע-סער. יהודען זענען געלאפען צום ראבינאט, צו די מיטגלידער פון דער פערוואלטונג, און אזוי ווי באטשקא איז דער פאקטישער מושל פון „דאברא-טשינאשטש", זענען די מתפללים געבליבען בלים שרייען, און די ספר-תורה איז געבליבען ליגען צווישען די אלטע דאבראטשינאשטש-שמאטעס:

מיר ווענדען זיך דערום צום סינאגאגע-קאמי-טעט מיט דער פראגע:

צי איז דעם קאמיטעט דער דאזיגער חילול-הקודש בעקאנט?? צי ווייסט דער קאמיטעט, אז דער העלד פון דעם דאזיגען סקאנדאל איז נישט קיין אנדערער, ווי דער סעקרעטאר פון דער סי-נאגאגע, דער טרויעריג-בעריהמטער באטשקא, וועמעס מעשים ס'איז נאך בעקאנט פון זיין קאאפע-ראטיוו-טעטיגקייט אין די ערשטע מלחמה-יאהרען אין „דאבראטשינאשטש".

ס'טאר באין אופן נישט דערלאזט ווערען, אז ביי דער לייטונג פון דער סינאגאגע, וועלכע איז געעפענט געווארען פון הרב אליהו חיים מייזעל ז"ל, דער שטאלץ פון די נאציאנאל-רעליגיעזע יודען אין לאדז, און וואו דער פרעזיגער איז דער נאציאנאלער עסקן, ד"ר ברויהע — זאל שטעהן דער דאזיגער באטשקא.

פאר באטשקאן איז באין אופן נישטא קיין ארט אין דער סינאגאגע! זאל דאס דער סינאגאגע-קאמיטעט האבען אין זינען!

אלגעמיינער קארעספאנדענץ-אוניווערזיטעט אין ווארשא

דער אלגעמיינער קארעספאנדענץ אוניווער-סיטעט האט שוין בענייט זיין טעטיגקייט צום אנ-הויב פון נייעם שוהל-יאהר. דורך קארעספאנדענץ אויפ'ן וועג פון אינדיווידועלער ארבייט אין דער היים אין די פרייע שעה'ן פון פראפעסיאנעלער בעשעפטיגונג מיט דער הילף פון צוגעשיקטע קור-סען און קארעגירען שריפטליכע ארבייטען פון די תלמידים ערמעגליכט דער אלג. קאר. אונ. די סיסטעמאטישע זעלבסטבילדונג אנהויבענדיג פון די עלעמענטארסטע יסודות אויף יעדען געביט פון וויסען. בעזונדער וויכטיג איז דער סיסטעמאטישער קורס פון פאלקס-שול, וועלכער גרייט צו די תלמידים אין פערלויף פון צוויי מיט א האלב יאהר אדער איין יאהר (אפהענגיג פון טעמפא פון דער לערע) צום ענדע-עקזאמען פאר א ספעציעלער רעגירונגס-עקזאמינירער-קאמיסיע. דעסגלייכען ווערט געפיהרט קורסען פון פרעמדע שפראכען, בוכהאלטעריע, טעכנישע און אלגעמיינע צייכנען. בעזונדער ווערט געפיהרט אונטעריכט פון פויליש פאר דערוואקסענע. ווי אויך א קורס צום געהעריגען בעהערשען די פוילישע שפראך אין ווארט און שריפט פאר מיט גלידער פון פראפעסיאנעלע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע ארגאניזאציעס. פאר לעהרער עקזיס-טירט א פארבערייטונגס-קורס צום פראקטישען עקזאמען און א העכערער קורס. געפיהרט דורך די גרעסטע ווארשאווער פעדאגאגען.

פון דער גרויס צוניגער בילדונגס-אינסטי-טוציע פאר דערוואקסענע, וואס איז געגרינדעט געווארען מיט 9 יאהר צוריק, געניסען אזוי ווי פון ענליכע קארעספ אונ. אין אמעריקע, ענג-לאנד און ראטען-רוסלאנד ברייטע שיכטען פון ארבייטער, פועלים און ארבייטענדער אינטעלי-גענץ. דער אפצאהל איז זעהר נידריג ארום 5 — 10 זל. מאנאטליך.

נאך אויספיהרליכע אינפארמאציעס און בע-ראטונגען, ווי אויך פראספעקטען און אינפאר-מאציעס-בראשורען ווענדען זיך שריפטליך אויפ'ן אדרעס פון אלג. קאר. אונ. ווארשא, אלעיע רוזש 2.

אָרטאפעדישער אנשטאלט

פראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט-פוס-איינלאגען געבען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

Dr.

Wolkowyski

4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216-90

נעהמט אן אין הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע

צוימפאנגעהמס-שעה'ן פון 1-8 מיטאג און 5-9 אוונד

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!

די מעכטיגסטע לעבענס-דראמע פון דער איצטיגער צייט א. ג.

„די איבריגע"

אין דער הויפט-ראלען:

MAE MARCH, JAMES DON

אויסער'ן פראגראם:

„אין דער מלוכה פון זילבערנעם לייב"

קירצליך: „אונגארישע ליבע"

אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4.30 נ"מ שבת און זונטאג—12.30 א זייגער בייטאג

די ערעפנונג פון „ארלאזאראוו הײם" אין לאדז

אויף דער איניציאטיוו פון דער ציוניסטישער ארבייטס-פארטיי „התאחדות" וועט די טעג פאר-קומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער ארלאזא-ראוו-היים אין אונזער שטאט. די ארלאזאראוו-היים וועט זיך געפונען אין א ענטשפרעכענדען גרויסען לאקאל, וואו ס'וועלען זיך קאנצענטרירען די קול-טורעלע ארבייטס-ציוניסטישע אינסטיטוציעס.

צו דער פייערונג קומען ספעציעל פראמי-נענטע געסט פון ווארשא און אנדערע שטעט.

היינט קאנצערט פון דעלא ליפינסקאיא

היינט דאנערשטאג, 8,30 אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל דער אנגעזאגטער קאנצערט פון דער וועלט בעריהמטער זינגערין דעלא ליפינ-סקאיא, וועלכעס מיט איהר הערליך זינגען און גרויסען הומאר האט זי געפייערט אויף די אויס-לענדישע ביהנעס גרויסע טריומפען און האט זיך פערשאפט א גרויסען רוהם און איהרע אויפטריטען זענען שטענדיג קינסטלערישע געשעהענישען.

דעלא ליפינסקאיא וועט אויף איהר היינטי-גען קאנצערט אויספיהרען די שענסטע פערל פון איהר רייכען רעפערטואר, די שענסטע יודישע, פוילישע, רוסישע, דייטשע ענגלישע און פראנ-צויזישע לידער און ווי אויך אריען אפערן.

דוד אל-ראי, דער פאלשער משיח

פון ש. בערג.

— 6. —

מיט א געבראכענער שטים האט דער נשיא דערצעהלט דעם גאון מיט די רבנים און די חשוב'ע לייט, וואס דער קאליף האט געפאדערט פון איהם, און א פערצווייפעלטער האט ער געפרעגט, וואס מען קען טאן.

מעהר האט רבי שמואל גאון נישט געפרעגט. ער איז אויפגעשפרונגען און מיט נצחון גע'טענה'ט.

— איצט זעהט איהר, ווי איך בין געווען גע-רעכט. די נקמה פאנגט זיך שוין אן! דער קאליף, וואס איז אלעמאל געווען גוט צו יודען, איז אין כעס. ער וועט אונז אלעמען פערטיליגען און זיין גאנצען כעס וועט ער אויסגיסען אויף די קעפ פון די יודען. איך האב אלעמאל געזאגט, אז ער איז א פאלשער משיח, ער פערפיהרט דאס פאלק, אפילו דעם נשיא האט ער פערפיהרט! א סוף מוז מען מאכען צו דער גאנצער פאלשקייט, — האט ער געשריגען, — אין חרם! אין חרם אריינלייגען דעם פערפיהרער!

דער נשיא איז געווארען בלאס, ווען ער האט דערהערט דאס ווארט חרם. דער נשיא האט נאך אלץ געגלויבט, אז זיין קרוב, דוד אל-ראי, איז משיח, און ער וועט אייננעהמען ארץ-ישראל. ער האט אויך געהאפט, אז ער וועט ווירקען אויפ'ן קאליף נישט צו שטערען משיח'ן. האט ער געבעטען דעם גאון צו ווארטען מיט'ן חרם, דער גאון האט אבער נישט געוואלט הער'ן קיין ווארט מעהר. די רבנים און די חשוב'ע לייט האבען געהאלטען מיט דעם גאון.

גלייך אויפ'ן ארט האט רבי שמואל גאון ארייב געלייגט דוד אל-ראי אין חרם.

ער האט אויך אויפגעשריבען דעם חרם אויף פאפיר, און זיך אונטערגעשריבען. די רבנים האבען זיך אויך אונטערגעשריבען, און זיי האבען גע-צוואונגען דעם נשיא, ער זאל בעשטעטיגען דעם חרם מיט זיין אונטערשריפט, און א'ויפלייגען דעם זיגעל. מיט א וועהטאג אין הארצען האט דער נשיא דאס געטאן, ער האט געוואוסט, אז דערמיט שרייבט ער אונטער דוד אל-ראי'ס טויט-אורטייל.

דער גאון האט גענומען צוויי מוטיגע שמשים פון בית-דין און זיי געשיקט מיט דעם חרם צו דוד אל-ראי'ן. ער האט זיי אנגעזאגט אזוי:

— גיט איהם איבער, דעם פאלשען משיח, דעם פערפיהרער, דעם חרם, און זאל זיין א סוף צו איהם!

גאנץ באגדאד האט זיך אנגעקעהרט פון דעם משיח, נאר נישט מנוחה. זי איינע איז איהם גע-בליבען געטריי. זי איז אוועקגעלאפען צום נשיא, זיך געדיסען די האר פון קאפ און געיאמערט.

— וואס האט איהר געטאן! — האט די גע-שריגען, — ער איז משיח! ער וואלט געבראכט די גאולה! איהר האט איהם געטויט!! מיט אייער'ע זינד האט איהר פערגאסען זיין בלוט! איהר האט געטויט משיח'ן! פארוואס האט איהר זיך גע-לאזט אנרעדען פון מיין פאטער! איך קען זיך נישט שטעלען קעגען מיין פאטער, אבער איהר, איהר, דער נשיא. וואס האט איהר מורא פאר מיין פאטער? איהר גלויבט דאך יא אין משיח'ן, פאר-וואס האט איהר איהם אריינגעלייגט אין חרם? פארוואס האט איהר איהם אומגעבראכט?

דער נשיא האט זיך פערענטפער'ט, אז ער האט זיך נישט געקענט העלפען, דער גאון איז דער עכסטער פארשטעהער פון דער תורה, ער האט דאס געפאדערט אין נאמען פון דער תורה, האט ער, דער נשיא, געמוזט פאלגען.

— משיח לעבט! ער וועט לעבען!! איהר קענט איהם נישט טויטען! — האט מנוחה ווילד געשריגען, דער חרם איז גארנישט. משיח איז שטארקער פון'ם חרם, — ער וועט זיגען!

און זי האט בעשלאסען אז זי מוז איהם ראטעווען. זי איז א יין צום נשיא'ס טאכטער, איהר געטרייע חבר'טע, געוויינט פאר איהר, און די גע-בעטען, זי זאל איהר העלפען ראטעווען דוד אל-ראי.

— קיינעם טאר מען דאך נישט דערצעהלען קיין ווארט, האט מנוחה געווייינט, — די וועלען דאך מיר שטערען. העלף מיר איהם ראטעווען! אויב דו ווילסט נישט ראטעווען משיח'ן, ראטעווע מיין חתן!... קום מיט מיר. לאמיר לויפען צו איהם, ווארנען איהם פאר דער געפאהר.

איהר חבר'טע האט איינגעשטימט. די האבען זיך ארויסגע'גנב'עט פונ'ם הויז, זיך אנגעטאן מע-נערישע קליידער, געדונגען א פאר פליקע פערד מיט א רייטער, און אוועקגעפלויגען קיין שושן, צו דוד אל-ראי.

און איהר פאטער'ס שמשים מיט דעם חרם, זי'עם טויט-אורטייל, אין בוזים, זענען געלאפען פאראויס.

דער סוף פון א משיח

מנוחה האט נישט איבערגעיאגט די שמשים. ווי פלינק איהרע פערד זענען געלאפען, זענען די שמשים געלאפען נאך פלינקער. ביינאכט, ווען זי'ער גאנצער לאגער איז געשלאפען, זענען אנגעקומען די שמשים. די וואך האט זיי בעגעגענט, האבען זיי ארויסגענומען דעם חרם און געוויזען, פאר שרעק האבען זיי קיין ווארט נישט ארויסגערעדט, די וועכ-טער, זיי האבען געוואקפען דאס געוועהר און ע-נען אנטלאפען.

די שמשים זענען אוועק צו די עלטסטע פון מיליטער און זיי געוויזען דעם חרם, האבען זיי קיין מינוט נישט געווארט און זיך צולאפען, באלד האט זיך די ביזע בשורה פון חרם, ווי ווילד פייער, צעשפרייט איבער'ן גאנצען לאגער, און אינמיטען נאכט זענען זיי אלע צעלאפען.

איינער אליין איז געבליבען דוד אל-ראי, איי-נער אליין איז געבליבען משיח. פוסט איז געווען דער לאגער, וואו עס איז ערשט געשטאנען די אר-מעע פון דעם אויסלייזער, און מיט בעגייסטערונג זיך געגרייט געהען איינעהמען ארץ-ישראל. קיין לעבעדיג נפש איז מעהר נישט געבליבען.

די ביזע שמשים זענען שוין אויך נישט גע-ווען. זיי זענען אנטלאפען, זיי האבען זייערס געטאן און אוועק.

איינער אליין איז געלעגען דוד אל-ראי אין פאלאץ. עס האט איהם נישט אויפגעוועקט דער געשריי און טומעל פון דער אנטלויפענדער אר-מעע, און נישט די טיפע שטילקייט פון דעם פוסטען לאגער.

און מנוחה'ס רייטער האט אזוי געטריבען די פערד, אז זיי האבען נישט געקענט דערלויפען. א שטיק וועג פאר שושן זענען די פערד געפאלען, און מנוחה מיט איהר חבר'טע זענען מיט די לעצטע כחות געלאפען צופוס.

אויפ'ן וועג האבען זיי בעגעגענט אנטלויפענ-דע סאלדאטען. מנוחה האט זיי געפרובירט אפ-שטעלען, דערשראקענע זענען זיי אבער ווייטער געלאפען, זיי האבען איהר נאר צוגעווארפען איין ווארט —

— חרם!

מנוחה האט געזעהען, אז ס'אומגליק איז גע-שעהען, זי האט פערשפעטיגט, און זי געלאפען אהן אטעם, זי האט שוין איהר חבר'טע נישט גע-זעהען, נאר געלאפען. און די געטרייע חבר'טע איהרע האט זיך אויסגעיאגט די כחות און איהר נאכגעלאפען.

שוין איז געווען לוידיג-שטיל איז געווען אין פעסטונג, שטיל און דערשראקען איז געשטאנען דער פאלאץ. פון צימער צו צימער זענען זיי געלאפען, מיט אויסגעשטרעקטע הענט. און מנוחה האט גערופען און געשריען:

— דוד אל-ראי! משיח!! דוד אל-ראי!

דוד אל-ראי איז געלעגען אויפ'ן בעט טויט, מיט א קורצער שארפער שפיז אין הארצען. אויף איהם איז געלעגען א שטיק פאפיר, פול בעשרי-בען, מיט א זיגעל פון אלייב און א מענשליכע האנט איבער דעם לייב.

דאס איז געווען דער חרם און דער זיגעל — דעם נשיא'ס.

דוד אל-ראי, וואס האט געוואלט זיין משיח, און די האנט פון א גוי האט איהם נישט געקענט דערגרייכען צו טאן בייז, איז אומגעבראכט גע-ווארען דורך א יודישער האנט.

מנוחה האט נישט געקענט וויינען, נישט שריי-ען, זי איז געפאלען, ווי א שטיין, לעבען טויטען-בעט פון איהר חתן, איהר משיח.

אז מנוחה איז געקומען אהיים, איז זי שוין נישט געווען ביים זינען. זי האט געקוקט מיט א פערשטארקטען בליק ערגעץ וואו אין דער ווייטקייט. זי האט קיינעם נישט געזעהען, קיינעם נישט דער-קענט, זי האט געהאלטען איין רעדען צו זיך אפגעריסענע ווערטער: משיח... חתן... חופה... היי ליגער גאנג... זי האט אויך איבערגעזאגט שטיקער תורה, וואס האבען זיך נישט געקלעפט.

דער סולטאן פון פערסיע איז צוריקגעקומען אין זיין הויפטשטאט, און ער האט באלד ארעסטירט אלע פיהרער פון די יודישע קהלות. זיי געשמידט אין קייטען און אריינגעווארפען אין געפענגעניש. ער האט די געוואלט אויפהענגען, נאר נאך גרויס ציה און פיל געבעט האט ער די בעפרייט, און בע-גנוגענט זיך מיט א גרויסער שטראף, וואס ער האט ארויפגעלייגט אויף די פערסישע יודען, הונדערט צענטנער גאלד האבען די געמוזט אריינטראגען אין סולטאנ'ס אוצרות.

דער פלאמענדער בעגעהר נאך ארץ-ישראל, וואס דוד אל-ראי האט אנגעצונדען, איז נישט גע-שטארבען מיט זיין טויט, אין א סך יודישע הערצער לאנג האט ער נאך געפלי'ט און געצויגען. זיי האבען נישט געקענט ביישטעהן די גרויסע גלוס-טונג נאך דעם היילינגען לאנד, און אין די טויזענ-טער האבען זיי געווארפען דעם גלות און אויפגע-גאנגען קיין ארץ-ישראל.

(ס ו ף)

רץ כּצבי — אין ווידזעוו

אַ הערש נעבעך פערבלאָנדזשעט אין אונזערע מקומות און איז אַריינגעפאַלען!

(אַ) נעכטען האָט זיך אין דער פאַרשטאָט ווידזעוו געמאַכט לעבעדיג און לוסטיג:

פּלוצים, מ'האָט נישט געוואוסט פון וואו און פון וואַנען, איז נעבען די סאַמע הייזער ערשינען אַ שלאַנקער הירש מיט כּפל שמונה'דיגע הערנער, און אַז דער דאָרטיגער עולם האָט איהם דערזעהן — האָט זיך געמאַכט אַ לויפעניש און אַ יאָגעניש מיט שטעקענס, מיט דרענגער, מיט קאַטשערעס, מיט לאָפּעטעס.

ווער וואָס עס האָט געכאַפּט איז גוט געווען.

דער הירש איז אָבער נישט געווען פון די בטלנים, וואָס לאָזען זיך לייכט כאַפּען פאַר'ן וויידעל. האָט ער געבריקעט, געסקאָקעט, געשפּרונגען קרוש קרוש, און מ'וואָלט איהם אַוודאי נישט געכאַפּט, ווען ס'מישט זיך נישט אַריין פּאָליציי, וואָס האָט איהם אַרומגערינגעלט, און, אַזויציואָגען, „אַרעסטירט".

דער הירש איז אַ „בחור אַ קראַסאַוויעץ". אנ'ערך 11—12 יאָהר אַלט, און ער האָט זיך משמעות אַרויסגעדרייט פון געפאַהר בעת די לעצטע גרויסע יאַגדען אין די ספּאַלער וועלדער.

איז ער פון דאָרט אַנטלאָפען און געקומען אָפּגעבען אַ וויזיט צו אונז.

מ'האָט איהם שוין צוריק אריבערטראַנספּאָרטירט קיין ספּאַלאַ.

געגען אימפּאָרט-הנחות אויף קראָוואַטען-שטאָפען

די לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער האָט זיך געווענדעט צום פינאַנץ-מיניסטעריום מיט אַ מעמאָריאַל וועגען די צאָל-הנחות פאַר אימפּאָרטירען אויף קראַוואַטען-שטאָפען.

די האַנדעלס-קאַמער ווייזט אָן אַז די דאָזיגע הנחות קענען שאַטען די יונגע קראַוואַטען-אינדוסטריע אין פּוילען.

די ראַק-קראַנקהייט

פאַרלעזונג פון ד"ר אוריסאָן

קומענדיגען שבת דעם 2-טען דעצעמבער 8.30 אָוענט וועט דר. אַ. אוריסאָן האַלטען אַ רעפעראַט אין פּוילישער-אַרבייטער-פעראיין (בערעק יאָסעלעוויטש 16) א.ד.ט. וואָס איז די ראַק-קראַנקהייט און ווי אַזוי קען מען זי בעקעמפען. דער איינגאַנג איז פריי.

בן-ציון וויטלער

בענ'ים זיינע פאָרשטעלונגען אין „פילהאַרמאָניע" דעם היינטיגען פרייטאָג, בעשפּילט וועט ווערען די לעצטע מאָל „יאַנקאַ ציגיינער".

בעשיטען די טראָטואַרען מיט זאַמד

(אַ) די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט האָט אַרויסגעגעבען אַ דערמאַהנונג פאַר די פּאָליציי-אָרגאַנען וועגען דעם. ס'זאָל אַכטונג געגעבען ווערען אויף די הויז-וועכטער, זיי זאָלען בעשיטען די טראָטואַרען מיט זאַמד אין פאַל פון אַ גליטש, און אין פאַלען פון שנייען, דעם שניי תיכף אַוועקצוראַמען פון די טראָטואַרען און פון דער גאַס.

פאַרלעזונג פון מאָלער יצחק ליכטענשטיין

מאָרגען וועט דער בעקאַנטער קונסט-מאָלער יצחק ליכטענשטיין האַלטען אין לאָקאַל פון דער „נעו. פאַר יוד. לאַנדקענטשאַפט", וואָלטשאַנסקאַ 35, א.ד.ט. „25 יאָהר וואַנדערונגען".

דער פאַרלעגענט איז בעקאַנט אַלס ערנסטער רעדנער, ווייל יצחק ליכטענשטיין איז שוין אויסגעוועזען אַ וועלט מיט לענדער.

די פאַרלעזונג האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס אין די קרייזען פון דער יודישער אינטעליגענץ.

Dr. med.

Z.Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט

פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 47 פון 11-1 און פון 2-3 נאָכמ.

קלאַנג-קינא **CAPITOL**

היינט פּרעמיערע!

די וואונדערבאַרע ליבעס-פּאָעמע א. ב.

„דער שמייכעל פון גליק"

די שענסטע קרעאַציע פון דער בעריהמטער Norma Shearer, Frederik March

— אויסערן פּראָגראַם — אַ קלאַנג-צוגאָבע

אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג.

היינט פּרעמיערע

KINO „CZARY" Cegielniana 2.

טויזענדער מענשען גאָהען טעגליך אויעק אַהן בילעטען פון דער קאַסע פון קינא „טשאַרי" ווייגער ערפאָלג פון דעם ערשטען 100-פּראָצענטיגען רעדענדיגען און זינגענדיגען פילם אין דער יודישער שפּראַך

„יוסף אין מצרים"!

קינא „טשאַרי" צעגעלניאַנאַ 2.

דער דאָזיגער מאָנומענטאַלער פילם ווערט היינט און טעגליך דעמאָנסטרירט פון 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין קינא „טשאַרי"

זיכערע הילף און אַ רפואה!

אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן אַ מעסער און אָהן בלוט-פאַרגיסטונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער. פאַרשידענע קאַליקעס אין גוף, פאַר הויקערס אַהן פיס.

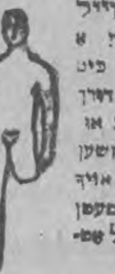

פערלאָזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ביז אַ מענטשען-קאָפּ, און עס פאַלט אַרויס אין דעם פיס איז דער קראַנקער אין אַ גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעלע נאָטירונגע הייל-באַנדאַזשען בעזונדערע זיכער דעם שוואַכסטען ברוך, אויך פאַר הויקערס, לייזונגען ספּעציעלע הייל-גאָרסעטען און שפּאַרטען פאַר פאַרקרומטע פיס און פלאַטפיס, ווי אויך קינסטליכע נאַטירליכע פיס.

עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוענט.

אַכטונג

זייט דעם ערשטען אָקטאָבער ד. י. ווערען אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעדישע הייל-אנשטאַלט נור פון מיר פערזענליך בעהאַנדעלט.

איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אנשטאַלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דעם ה' ספּעציאַליסט י. ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 (פראָנט, פּאַרטער) דריק איך אויס מיין דאַנקבאַרקייט פאַר איינהאַלטען מיר די זעהר שווערע ברוך-רופּטור. אנ'ערך 25 יאָהר האָב איך געליטען פון שרעקליכע ווייטאַגען און היינט, אַ דאַנק דעם גרויסען ספּעציאַליסט בין איך פריי פון ליידען און בין פעהיג צו דער אַרבייט.

דעריבער דריק איך אויס איהם מיין האַרציגסטע דאַנקבאַרקייט.

Tema Rozenblum, Brzeziny.

כירורגישער קאַבינעט

Dra med.

M.Kantor

איז געוואָרען איבערגעטראַגען אויף זשעלאַנאַ 5 טעל. 112-22

נעהמט אָן פון 1—3 און פון 6—8 אָוו. לעטשניצע-פרייזען.

כירורגישער קאַבינעט

Dr. med.

J. Szreiber

געפינט זיך יעצט אויף **Narutowicza 9 tel. 122-95**

אָפּעראַציעס, אַפּענדיציטן, הילעם ווילאַקעס א. א. וו. נעמט אָן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אָוו. לעטשניצע-פרייזען.

Dr.

S. Kantor

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 4—9 אָוו., זונטאָג און יום-טוב פון 8—2 נאָכמ.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פּאַרטיטאַג. בעזונדערע וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

ר עכער אויף דער מאַשין

ווערען אָנגענומען אויסצוניייען ביי ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

איך זוך צו קויפען אַ 12-איילינגע

שעראַהמע

צו ערפאַהרען ביי

מ. פיימאַן,

זאַכאַדניאַ 66. אין דער לויק-שערעריי. 1879

רוטינירטע

קראַנקען-שוועסטער

מיט לאַנגיעהריגער שפּיטאָל-פּראַקטיק — נעהמט אָן דיושורען, מאַסאַזשען און איינשפּריצונגען. טעלעפאָן 157-49.

---

2 שטיבען מיט אַ קיך

מיט בעקוועמליכקייטען אין צענטרום פון שטאָדט, ווערט

פון זאָפאָרט געזוכט

אָפערטען אין אַדמיניסטר. אונטער „B.M."

שייטלען

מיט פאַריזער שריינדען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרבייט צו ביליגע פרייזען

אנדולאַציע און מאַניקור

ביי **קערש**, סקווערנאַווא 15

אַ לאַנגיעהריגער

מיליטער-בעאַמטער

ערטיילט אייך עצות און אַנווייזונגען פאַר צוריקגעקומענע פון אויסלאַנד וועלכע האָבען צו'יב וועלכע עס איז סיבות נישט דורכגעמאַכט דאָס מיליטער-דינסט. :—: ספּעציאַליסט אין שרייבען פון ביטעס פאַר

איינציגע שפּיליזערס

ב. מאַן פּיעטריקאָווער 10

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי

אַנאָנס ביז 15 ווערטער

ראַקאַלען

אַ פראָנט - געוועלב מיט אונטער-איינגאַנג צו פּערדינגען אַלטער מאַרק 8 צו ערפאַהרען ביים וועכטער. 6480

איך זוך אַנ'ענצעלנע שטוב אין דער געגענד פון אַלטשטאָט און די אַרומיגע גאַסען. צו דערוויסען זיך אין קאָלאָניאַל-געוועלב קאָנסטאַנטינער 15, קוטנער.

פערשידענעס

עס ווערט געזוכט צו קויפען אַ געניצטען פעלץ אין גוטען צושטאַנד. — טעלעפאָן 190-59. 6479

Zagubiony został kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej na imię Mecheł Lewkowicz na zł. 40. Kwit unieważniam. 6482

Zagubiony został kwit inkasowy Nr. 787872 Banku Kupiecko-Kredytowego na zł. 100.– pł. 28/X 1933. A. Langfus, Piotrkowska 35 Kwit niniejszy unieważniam. 6483

Zaginiony został weksel na zł. 49.– wystawca L. Joskowicz, pł. 30/11 1933. Weksel zostaje unieważniony. Zwrócić takowy do Guttera, Nowomiejska 19. 6484

קאָפּעלושען רייניגט כעמיש, פּאַסאַ Pogotowie נירט מיט האַביק סיסטעם Krawieckie Kiersza. Wstąp Żeromskiego 91 dzwoń 163,30 6426

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פּרייזען

נעהמט אָן די דרוקעריי פון

„נייעם פאָלקסבלאַט"

די קלעפּסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפירט און פונאַנדערגעקלעבט איבער שטאָט.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה: פאַר'ן טעקסט — פרייטאָג און ערב-יו"ט — 24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען: אין טעקסט — 40, — 60; נאָכ'ן טעקסט — 12, — 18. ליניער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט.

נעקראָלאָגען — 20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען). קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס מעהרערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אַפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקא — 1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאַהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און פאַר מין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמינ. איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.